Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 190 | Łódź, Niedziela 16 sierpnia 1931 r. | נייער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג ג׳ אלול תרצ״א | № 190

Adr es Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אין ארץ-ישראל נעכטען געווען רוהיג

אונרוהיגע געשפאנטע שטימונג—אראבער פערוואונדעט א יודישען ארבייטער—אונרוהען אין דער עכו׳ער תפיסה—אין שכם זענען אראבישע געשעפטן געווען עטליכע שעה געשלאסן

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש).
דאנערשטאג און פרייטאג האט אין גאנצען לאנד געהערשט א געשפאנטע אונרוהיגע שטימונג.

אין ירושלים האבען די יודען פערלאזען דעם אראבישען קווארטאל און די אראבער האבען פערלאזען דעם יודישען קווארטאל.

די אונרוהיגע שטימונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג האט זיך נאך מעהר פערשטארקט צוליב דעם, וואס אין „רחביה" איז אן אראבער בעפאלען א יודישען בוי-ארבייטער מרדכי מזרחי און איהם שווער פערוואונדעט.

די פאליציי האט אבער אין אלע קאנטען פערזיכערט, אז עס וועלען נישט דערלאזען ווערען די געפלאנטע אראבישע דעמאנסטראציעס, און אז יעדער פרוב מצד די אראבער ארויסצורופען אונרוהען, וועט מיט דער גאנצער קראפט אונטערדריקט ווערען.

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש).
אין עכו האט די תפיסה-מאכט געוואלט איבערפיהרען 3 ארעסטירטע אראבער אין אן אנדערע תפיסה אריין. וועגען דעם האבען זיך דערוואוסט די אנדערע ארעסטירטע אראבער, האבען זיי גע-בומען טומלען און לארמען אין די טורמע-קאמערן. דער טומעל האט אנגעהאלטען עטליכע שעה און די תפיסה-פערוואלטונג איז געווארען געצוואונגען צוריקצוציהען דעם בעשלוס איבערצופיהרען די דערמאהנטע 3 ארעסטירטע אראבער.

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש).
אין גאנצען לאנד איז דער טאג פון 15-טען אויגוסט אריבער רוהיג. אין ערגיץ איז די רוה נישט געשטערט געווארען. בלויז אין שכם האבען די אראבער אויף עטליכע שעה געהאלטען געשלאסען זייערע געשעפטען.

מיניסטער סאקאל אין ווארשא

וועגען דער נאהענטער סעסיע פון דער פעלקער-ליגע

ווארשא, 15 (טעלעפאניש) מיניסטער סאקאל איז דער שטענדיגער פוילישער פערטרעטער אין דער פעלקער-ליגע. קיין ווארשא קומט ער זעל-טען, נאר אין זעהר ערנסטע מאמענטען. זעהט אויס, אז די רעגירונג שאצט טאקע אזוי אפ די פארשטעהענדיגע סעסיע פון דער פעלקער-ליגע, אויף וועלכער ס׳וועלען בעטראכט ווערען א רייהע פוילישע פראגען („פאציפיקאציע" אין מזרח-גאלי-ציע, דאנציג א. א.) די סעסיע קומט פאר דעם 7 סעפטעמבער, פאר דעם וועט זיך צוזאמענקומען דער ראט פון פעלקער-בונד. מינ. סאקאל איז אראפגעקומען קיין ווארשא אינפארמירען די רעגי-רונג וועגען די שטימונגען אין גענף און זיך מיט איהר משואל עצה זיין וועגען דער טאקטיק פון דער פוילישער דעלעגאציע.

דרייסטער רויב-אנפאל אויף דער באהן-קאסע אין דאמבראווע

צוגערויבט 60 טויזענד זלאטים מזומנים

טשענסטאכאוו, 15 (טעלעפאניש) פרייטאג אינדערפריה איז אויף דער באהן-סטאציע אין דאמבראווא—גורניטשא אויסגעפיהרט געווארען א זעהר דרייסטען רויב-אנפאל אויף דער באהן-קאסע, פון וועלכער מ׳האט צוגערויבט 60 טויזענד זל.

פרטים פון דעם דאזיגען רויב-אנפאל זענען פאלגענדע: דאנערשטאג האט די סטאציע-קאסע אין דאמבראווא בעקומען פון דער הויפט-קאסע אין ווארשא א גרעסערע סומע געלד אויף אויסצוצאהלען די באהן-בעאמטע.

פרייטאג האבען 2 הערען מיט טעקעס אונטערן ארים אנגעקלאפט אין דער טיר. איינער פון די בעאמטע האט געפרעגט, וואס זיי פערלאנגען און איינער פון די געקומענע אין א היטעל פון א הויכען באהן-בעאמטען האט געענטפערט, אז זיי זע-נען קאנטראלערען.

זיי זענען אריינגעלאזען געווארען אין קאסע-צימער. דאן האבען די באנדיטען פערשטאפט דאס מויל דעם קאסיר, געבונדען איהם צוגענומען די גאנצע 60 טויזענד זל. און זענען רוהיג אוועק.

ערשט אין עטליכע מינוט ארום האט מען בע-מערקט דעם רויב-אנפאל. פון די באנדיטען איז שוין קיין שפור נישט געווען.

קופאן № 30
2-טע סעריע
פון גרויסען
פרעמיען-קאנקורס
— פון —
„נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פרע-מיען-קאנקורס איז גענוג צוזו-שטעלען בלויז 30 קופאנען.

דזשאינט-שטיצע פאר „טאז" און יתומים-הילף

בערלין, 15 (יט״א טעלעגראפיש).
נאך א לענגערע בעראטונג האט דער דירעק-טאר פון „דזשאינט" אין אייראפע ד״ר בערנארד קאהאן אסיגנירט אויף די נאהענטסטע 3 חדשים 15.500 דאלאר פאר׳ן יתומים-הילף-פערבאנד אין פוילען און 8.500 דאלאר פאר׳ן „טאז" אין פוילען.

מזל-טוב! צו דער חתונה פון אונ-זערע ליבע פריינד
פרל. בעלא ארבאך
מיט ה׳ שבתי גינצבערג
(וולאשטשאווא)
גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט
פאמיליע גוטערמאן, לאדז.

שטאטיש טעאטער, ציגעל-גאס 27.
ראט פון די פראפ. פאריינען אין לאדז, לאגעווניצקע 4.
ווילנער טרופע אנפ.: מזאה. ווילנער טרופע
מיטוואך, דעם 19-טן ד. ח., פינקטליך 9 אוונט
אז הנחה-פארשטעלונג פאר ארבעטער און ארבעטנדיקע אינטעליגענץ
200.000 — (דאס גרויסע געווינס)
פאלקס-שטיק אין 4 אקטן פון שלום עליכם.
פאר דער פארשטעלונג א רעפעראט פון ה׳ זרבבל.
די הנחה און אומזיסטע בילעטן צו באקומען אין ביורא פון ראט פון די פראפ. פאריינען (לאגעווניצקא 4) יעדן טאג פון 11–1 פרי און פון 7–9 אוונט.

דאס בעוואוסטע און איבעראל בעקאנטע
7-קלאסיגע רעליגיעזע לעהר-אנשטאלט
„בית אברהם" — עם — גן ילדים
פון אברהם שלאמאוויטש
לאדז, אגראדאווא 10
טיילט מיט, אז פון נייעם שול-יאהר איז אלעס בעדייטענד פערגרעסערט און פער-ברייטערט געווארען מיט די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען אין אלע למודים. עס ווערען שוין איינגעשריבן תלמידים אין אלע קלאסן, ווי אויך אין 6-טן און 7-טן קלאס
די ליטונג.
בעמערקונג: אין גן ילדים ווערען אנגענומען תלמידים פון 5 יאהר אלט אן.

אחרי מחלה קצרה וכבדה שבק חיים לכל חי בעלי, אבינו, אחינו, זקננו.
חמינו וגיסנו היקר
נ. ע.
גרשון ב״ר משה ז״ל מיקוליצקי
בשנת 67 לימי חייו.
ההלויה למנוחת עולמים תהיה היום ביום א׳, ג׳ לחודש אלול תרצ״א
(16-טען שיערפיען 1931) בשעה 1 אחרי הצהרים ממעונו רחוב פיעטריקאווער 89.
השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת

קוראטאריום פאר העכערע רעליגיעזע טעכטער-שול
„חבצלת"
לויט׳ן פראגראם פון „אגודת ישראל"
לאדז, באד-לודקא 12

וויכטיג פאר שילערינס וואס האבען געענדיגט א פאלקס-שול!

אויפ׳ן פערלאנג פון פיל עלטערן, וואס זייערע קינדער האבען געענדיגט א פאלקס-שול, האבען מיר בעשלאסען צו עפענען צום נייעם שול-יאהר א העכערע V קלאס.

אלע שילערינס וואס ווילען אריינטרעטען אין דער דאזיגער קלאס מוזען ביז דעם 20-טען ד. מ. זיך ווענדען אין אונזער קאנצעלאריע נאך די נויטיגע אינפארמאציעס.

ס׳ווערען נאך אנגענומען איינשרייבונגען אין די נידריגע קלאסען ווי אויך אין די פאר-און נאכמיטאג פרעבעל-שולען.

אין דער נאכמיטאג-שול בעדייטענדע הנחות
די שול-קאנצעלאריע איז טעטיג טעגליך אין די אמט-שעה׳ן.

ענגלאַנד קעמפט מיט שווערינקייטען

דעפיציט אין בודזשעט — קאָנפערענצן פון דער רעגירונג מיט דער אָפּאָזיציע — אָפּשפּאָרונגען אין די סאָציאַלע פאַרזיכערונגען — פראָפ. פעראיינען געגען דעם

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.) די ענגלישע רע־גירונג האָט זעהר ערנסטע פינאַנציעלע שוועריגקיי־טען. קודם־כל שטעלט זיך אַרויס, אַז די לעצטע הלוואה פון פראַנקרייך און אַמעריקא אין דער הויך פון 50 מיליאָן פונט איז נישט גענוג. דער דעפי־ציט אין בודזשעט בעטרעפט 120 מיליאָן פונט.

צוליב די דאָזיגע שוועריגקייטען האָבען די דירעקטאָרען פון גרויסע ענגלישע בענק טעלעגראַ־פירט מאַקדאָנאַלדען, אַז ער זאָל תיכף צוריק־קומען קיין לאָנדאָן.

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.) דאָס פּלוצלונגע צוריקקומען פון מאַקדאָנאַלדען קיין לאָנדאָן האָט אויפגערודערט די ענגלישע געזעלשאַפט, מ'האָט פערשטאַנען, אַז ס'קומען פאָר זעהר ערנסטע זאַכען.

אַ גאַנצען טאָג זענען פאַר'ן הויז ווי מאַקדאָ־נאַלד האָט אַמטירט געשטאַנען מאַסען מענשען און אָבסערווירט די אַריינגעהענדע און אַרויסגעהענדע פּאָליטיקער.

פאַרמיטאָג האָט מאַקדאָנאַלד אויפגענומען די מיטגלידער פון אָפּשפּאָרונגס - קאָמיטעט אין דער רעגירונג: סנאָודען, הענדערסאָן, טאָמאַס און גראַ־האַם.

באָכמיטאָג האָט דער פרעמיער קאָנפערירט מיט די אָנפיהרער פון די קאָנסערוואַטיסטען: באַלדווין און טשעמבערלען און דאַן מיט'ן פערטרעטער פון לאָיד דזשאָרדזש — דער אָנפיהרער פון די ליבע־ראַלען — סאַמועל.

נאָך די דאָזיגע קאָנפערענצען האָט דער פרע־מיער ערקלערט די צייטונגס-פאָרשטעהער, אַז ס'איז נישט פאַראַהאַן קיין סיבות צו קיין פּאַניק, אַז די פינאַנציעלע סיטואַציע פון ענגלאַנד איז נישט בע־דראָהט, און אַז די רעגירונג איז ענטשלאָסען צו פערווירקליכען דעם אָפּשפּאָרונגס-פּלאַן, וועלכער זאָל פערזיכערן דאָס גלייכגעוויכט פון בודזשעט.

מאָנטאָג וועלען פאָרקומען ווייטערדיגע קאָנפע־רענצען מיט די אָנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע און מיט די באַנק־דירעקטאָרען.

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.) בעת אַ קאָנפערענץ מיט'ן פרעמיער האָבען די קאָנסערוואַטיסטען ער־קלערט, אַז זיי וועלען העלפען די רעגירונג אין דער אָפּשפּאָרונגס־אַקציע, אויב זי וועט געהן אויף דער ליניע פון בעגרעניצען די אויסגאַבען און קודם כל פערקלענערן די סאָציאַלע אויסצאָהלונגען.

די ענגלישע פראָפעסיאָנעלע פעראיינען זענען אָבער ענטשידען געגען דעם.

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.) „דיילי העראַלד" מעלדעט, אַז די אָפּשפּאָרונגס-פאָרשלאַגען פון די גרעסטע לאָנדאָנער בענק, כדי גלייכצושטעלען דעם בודזשעט זענען פאָלגענדע: 1 פּראָצענט שטייער פון אַלע אָבליגאַציעס און אַקציעס, וואָס זענען פּראָ־צענטירט; 2) אָפּשפּאָרונגען אין בודזשעט גופא, 3) צוטרעטען צו דער קאָנווערסיע פון די ענגלישע מלחמה־הלוואות.

פראַנצויזישע מיניסטאָרען קומען קיין בערלין

ערשט נאָך דער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.) דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז, העש האָט אָפיציעל איינ־געלאַדען די פראַנצויזישע מיניסטאָרען קיין בערלין.

ווי ס'זעהט אויס וועט דער וויזיט פון די פראַנצויזישע מיניסטאָרען שוין נישט פאָרקומען פאַר דער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע.

כאַראַקטעריסטיש איז דאָס, וואָס קיין בערלין וועט פאָהרען דער פרעמיער לאַוואַל און דער איצט קראַנקער אויסער־מיניסטער בריאַן. דאַגעגען וועט נישט פאָהרען דער פינאַנץ - מיניסטער פלאַנדען, וואָס בעדייט, אַז די פינאַנציעלע פראַגע וועט נישט שפּילען די גרעסטע ראָל אין בערלין. דאַגע־גען וועט מען זיכער רעדען וועגען די פּאָליטישע גאַראַנטיעס וואָס דייטשלאַנד קען געבען ביים ער־טיילען איהר לאַנגטערמיניגע הלוואות.

גרויסע אויפרעגונג צווישען די דייטשע סאָציאַליסטען

צוליב דער געפּלאַנטער רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט

בערלין, 15 (ספּ. טעל.) אין די פּאָליטי־שע קרייזען האַלטען זיך אַלץ די קלאַנגען וועגען אַ רעקאָנסטרוקציע פון דייטשען קאַבינעט. אין דער רעגירונגס-קאָאַליציע זאָלען אַריינגעצויגען ווע־רען פאָרשטעהער פון די רעכטע. די קלאַנגען האָ־בען זיך גענומען פון הוגענבערגס לעצטע וויזיט ביי הינדענבורג'ן און אויף דער בעפאָרשטעהענ־דער קאָנפערענץ פון הוגענבערג'ן מיט ברינינג'ן.

צוליב די דאָזיגע קלאַנגען שרייבט דער סאָציאַליסטישער פיהרער ברייטשייד אין „פאָר־ווערטס", אַז ביי אַזאַ לאַגע וועלען די סאָציאַליס־טען איבערגעהן צו אַ שאַרפער אָפּאָזיציע.

לאָדזשער נייעס

אַ פאַבריקס-שרפה

פרייטאָג אינדערפריה איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער פאַבריק פון מיכאַל אָלשער אויף לימאַנאָווסקיעגאָ 131.

די שרפה איז ענטשטאַנען פון אַן עלעקטרי־שען פונק, וואָס איז אַריינגעפאַלען אין בוימוואָל-גאָרן.

2 פייערלעשער-אָפּטיילונגען האָבען דאָס פייער לאָקאַליזירט און איינגעלאָשען די שרפה.

דער גאַנצער פאַבריקס-בנין איז אָפּגעברענט געוואָרען.

מיט'ן פייער איז נאָך אוועק אַ געוויסען סכום בוימוואָל-זאַפּאַסען.

דער היזק בעטרעפט עטליכע טויזענד זל.

היינט און פאָלג. טעג!

אַ זעהר סענסאַציאָנעלער פילם א. ג.

דער געהיימניספולער

דזשעמס

סענסאַציאָנעלע אַוואַנטורעס פון דעם עלעגאַנטען איינברעכער.

אין די הויפּראָלען: וויליאַם היינעס. קאָראַז דען (סלים)

אין צוגאָב-פּראָגראַם: גלענצענדע קלאַנגי־צוגאָבען און לאַנד-אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 וואָכענטאָג שבת, זונטאָג און יום-טוב 3 בייטאָג

פּאָפּולערע פּרייזען:

אויפ'ן 1-טען סעאַנס 50 גר. און 1 זל.

דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

מאַשין=מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצ"ה=מעהל. אייער=פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע־קאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע

ב. ווייסבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

:-: טעלעפאָן 143=82. :-:

אכטונג! עס ווערען אויך אויסגעבאַקען

פּיטשיקעס, אוועגד-ברויטען

ווי אויך יאַרסקע מיטאַגען

אַכטונג! אַכטונג!

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז אונזער

פּענסיאָנאַט

אין גלאַוונאָ, נאָווא=אָטוואָצק

וועט זיין טעטיג איבער ראש=השנה, סוכות הבע"ל

מיט אכשונג

פּשיגורסקי און ווינער

(פּענסיאָנאַט-אינהאַבער)

גלאָוונאָ, נאָווא=אָטוואָצק, פּאָסט-קעסטעל 58.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק.

צענעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 142=13

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאָג און יו"ט 9—1, פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

ביליג אָפּצוגעבען

4 זאַקען-מאַשינען (Schubertsaltzer)

13 מיילען, 118 נאָדלען, 5 קאָמערציאַל, 2 צילינדער 220-18;

ערקונדיגען זיך: שטרימף-פאַבריק פּיעטריקאָווער 108

די לייטונג

פון ערשטען אָרטאָדאָקסישען לעהר=אַנשטאַלט

„דרכי=נעם"

פון גרשון אלי' ליסס — אין לאָדז —

ערשטער „דרכי-נעם" קילינסקי 50, טעל. 215-26

צווייטער „דרכי-נעם" אל. 1 מאי 20, טעל. 200-43

מאַכט בעקאַנט, אַז עס ווערען נאָך אָנגענומען איינ־שרייבונגען פון תלמידים אין אונזערע

פערגרעסערטע לעהר=אַנשטאַלטען

וועלכע זענען, ווי בעוואוסט, איינגעאָרדענט ערשטקלאַ־סיג אין אַלע הינזיכטען. אויך ווערען שוין אָנגענומען תלמידים-אָנפענגער אין אונזערע

גן=ילדים'ס

וואָס ווערען געפיהרט דורך ספּעציאַליסטען-פּעדאַגאָגען ערציהער. עס ווערט יעצט אויך פערגרעסערט און פערבריי טערט די

מתיבתא לתלמוד ולהוראה

עס וועט טעטיג זיין אַ מתיבתא א', ב' און ג' ביי דער מיטווירקונג פון בעוואוסטע בעלי-הוראה. גלייכ־צייטיג זענען מיר מודיע, אַז די

8=קל. גימנאַזיאַל=קורסען

קאָנצעסיאָנירט דורכ'ן קוראַטאָריום ווערען יעצט פער־גרעסערט. עס וועלען טעטיג זיין די קלאַסען IV, V און VI אונטער דער לייטונג פון בעקאַנטע גימנאַזיאַל־פּראָפעסאָרען. אויך מאַכען מיר בעקאַנט, אַז דער

פּענסיאָן

פאַר תלמידים פון דער פרעמד ווערט רעאָרגאַניזירט און וועט זיין אין אַ ספּעציעלען לאָקאַל אונטער דער לייטונג פון אַן אָנגעזעהענעם פּאַכמאַן - ספּעציאַליסט. אויך קענען אונזערע תלמידים געניסען פון דער

זומער=קאָלאָניע

וועלכע עקזיסטירט שוין ביי אונזער אַנשטאַלט דאָס 2-טע יאָהר, און געפינט זיך אין אַ פּרעכטיגער געזונדער וואַלד־געגענד. די תלמידים האָבען אויף דער קאָלאָניע די בעסטע זאָרגפעלטיגע און ערציהערישע אויפזיכט.

איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען טעגליך פון 9 — 1 פאַרמ. און פון 4—7 נאָכמ.

די לייטונג.

דער יוד. פליישער-פעראיין

פּיעטריקאָווער 24

פאָדערט אויף אַלע זייגע מיטגלידער אויף מאָנטאָג, ד. 17 אויגוסט ד.י., 7 אַ זייגער אָוונד, וועגען אַ דרינגענדער

פאַך-בעראַטונג

אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען אונבעדינגט צו קומען, ווייל עס האַנדעלט זיך וועגען אַ זעהר וויכטיגע לעבענס-פראַגע.

4407 די פערוואַלטונג.

גאַסטראָלען פון דער

ווילנער טרופּע

XVI יאָר — XVI יאָר

15-יעריקער יובל=טורנע אנפ. מ. מזאה·

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער

לעצטע פאָרשטעלונגען

היינט, זונטאָג, 9 אַ זייגער אין אָוונד

„200.000"

(דאָס גרויסע געווינס)

פאָלקס-שפּיל אין 4 אַקטען ∴ פון שלום עליכם

200,000	200,000
200,000	200,000
200,000	200,000

רעזשי: י. ראַטבוים דעקאָר. און קאָסטיומען: אַנדזשיי פּראַנאַשקאַ מוזיק: ה. כאָן. דיריגירט: דוד ביינעלמאַן. לידער-טעקסטען: מ. בראָ־דערזאָן. טענץ: לאה ראַטבוים

קוראַטאָריום פון די

בית-יעקב=שולען

— אין לאָדז — שרודמיעסקאַ 32 (פריהער צעגעלניאַנאַ 3)

דאָס קוראַטאָריום פון די בית יעקב-שולען אין לאָדז מאַכט בעקאַנט, אַז פון נייען לערן-יאָהר אָן ווערט געעפענט אינ'ם שול-לאָקאַל (שרודמיעסקא 32) טעל. 170-28

אַ העכערע לערן=אַנשטאַלט

מיט אַ רייך לערן-פּראָגראַם פון יודישע און וועלטליכע לימודים, פאַר די קינדער, וואָס האָבען געענדיגט די 7-קלאַסיגע עלעמענ־טאַר-שול פון בית-יעקב און ווילען זיך ווייטער פערפולקאָמען אין יודישער און וועלטליכער בילדונג.

עס ווערען — אויך געעפענט האַנדעלס=קורסען

מיט אַ פולשטענדיג לערן-פּראָגראַם פון אַ האַנדעלס-שול, וואָס וועט אַרומנעהמען אַלע לימודים פון דער האַנדעלס-וויסענשאַפט.

גלייכצייטיג זענען מיר מודיע, אַז אין דער פּראָבעל-שול און אין די פאַרמיטאָג- און נאָכמיטאָג-שולען און אויך אויף די אָוונד-קורסען, זענען נאָך פערבליבען אַ בעגרענעצטע צאָהל פּלעצער.

די איינשרייבונגען האָבען זיך אָנגעהויבען און קומען פאָר יעדען טאָג פון 10 ביז 2 נאָכמיטאָג און פון 5 ביז 7 אָוונד, אין דער שול-קאַנצעלאַריע

„בית יעקב" איז די איינציגע רעליגיעזע מיידעל=שולע, וואָס שטעהט אונטער דער השגחה פון „אגודת ישראל".

דאָס קוראַטאָריום פון די בית=יעקב=שולען אין לאָדז.

לאָדז, 16 אויגוסט 1931

שלום־דרשות

יעדער מענש האָט זיין שעה.

פאַר מוסאָלינען, דעם דיקטאַטאָר, דעם גרינ־דער פון פאַשיזם, איז היינט געקומען די שעה, צו זיין אַנ׳אַפּאָסטאָל פון שלום. אמת, ער טוט עס נישט אויף זיין פּראָפּעסיאָנעלען וועג, דורך דיפּ־לאָמאַטיע, נאָר דורך צייטונג־אַרטיקלען, אָבער אַ וואָרט פון אַנ׳אדם גדול, איינעם פון די געציילטע בעריהמטקייטען פון אונזער דור, מאַכט אַ רושם.

מוסאָליני אַגיטירט פאַר זיין פּלאַן פון אַ צעהניאָהריגען וואָפענשטילשטאַנד. די בעוואָפע־נונגען פון אַלע לענדער, זאָגט ער, שטאַמען דאָך פונ׳ם פערלאַנג פון איין מאַכט, צו דערווערבען נייע טעריטאָריע מיט׳ן כוח פון איהר געוועהר. אַז די דאָזיגע מאַכט בעוואָפענט זיך, מוז איהר שוין נאָכטון איהר שכנ׳טע — נאָכדעם קומט איהר שכנטעס שכנטע—און די וועלט ווערט פערוואַנדעלט אין אַ דינאַמיט־פאַס, וואָס איז עלול ביים מינדסטען פונק אויפצורייסען.

ובכן דאַרף בלויז איין גרויסע מאַכט פועל׳ן ביי זיך אָפּצושטעלען די בעוואָפנונג, דערווייל כאָטש אויף אַ בעשטימטען טערמין, נאָכדעם וועט מען בע־טען אויף ווייטער — און דער שלום וועט זיין גע־זיכערט.

מיט אַזעלכע עלעמענטאַר׳ע ווערטער, וואָס וואָלטען גיכער געפּאַסט פאַר אַ לעקציע פון אַ גימ־נאַזיע־פּראָפעסאָר ווי פאַר אַ דיפּלאָמאַט, פּרובט מוסאָליני אָפּשטעלען דעם מיליטאַריסטישען אימ־פּעט, וואָס בעשוועט איצט מיט אַזאַ כח אין דער גאַנצער וועלט.

נאָר אַזוי איז עס טאַקע. מ׳קען מיט דריי ווער־טער „ואהבת לרעך כמוך“ אויסדריקען די גאַנצע וועלטער און מיט צוויי ווערטער „לא תרצח“ אָפּ־שטעלען אַלע מלחמות.

אויב מ׳קען זיך נישט ריכטען, אַז מוסאָליניס ווערטער זאָלען בעקומען אין דער וועלט דעם גע־וואונשענעם רעזאָנאַנס, איז עס נישט צוליב זייער שוואַכער אַרגומענטאַציע, נאָר מחמת מ׳גלויבט איהם נישט.

ווען בריאַן איז אַרויס מיט זיין פאָרשלאַג פון פאַן אייראָפּע, האָט אַמעריקאַ געזאָגט, אַז דער פּלאַן איז געווענדעט געגען איהר.

ווען הובער איז געקומען מיט זיין בשורה פון מאָראַטאָריום, האָט רוסלאַנד געזאָגט, אַז דאָס שיסט ער דירעקט אין איהר.

ווען מאַקדאָנאַלד איז געלאָפען קיין אַמעריקאַ איבעררעדען מכח אָבטוואָפנונג, האָבען פראַנקרייך און איטאַליען גע׳טענה׳ט, אַז דאָס איז אַ פערשווערונג געגען זיי.

און אויב מוסאָליני איז מיט זיין שלום־פּראָ־פּאַגאַנדע אַרויס ערשט איצט און נישט פריהער — זאָגט מען — איז עס דערפאַר, ווייל ער האָט שוין דאָס זייניגע אויסגעפּועלט לגבי פראַנקרייך און יוגאָסלאַוויען און איז שוין נישט פעראינטערעסירט אין נייע אויפטרייסלענישען.

דער אמת איז, אַז נישט דוקא צוליב דיפּ־לאָמאַטישען אומגלויבען פאָלגט מען נישט די שלום־פאָרשלאַגען. וואָרום אָט שוועבט דאָך אין דער לופטען די אַלטע שלום־פּראָפּאַגאַנדע פונ׳ם יודישען נביא ישעיה, וועלכער איז ווייט פון פּאָ־ליטיק און פונדעסטוועגען נעמט איהר קיינער נישט ערנסט, און ס׳זיצט דאָך ערגעץ אין וויען אַנ׳אָרימער גראַף, וואָס הערט נישט אויף שוין יאָה־רען־לאַנג צו שטעכען די אויגען פון אַלע מאַכט־האָבערס מיט זיין פּראָפּאַגאַנדע פון פאַן־אייראָפּע, און מ׳חוזר׳ט איהם, ווי דעם נביא.

מוסאָליני דערמאָנט דעם צאַר ניקאָלאַי. און ס׳מוז באמת זיין אַ חרפּה פאַר אונז אַלעמען, צו טראַכטען, אַז דער דאָזיגער אידיאָטישער בלוט־דורשטיגער דעספּאָט האָט זיך צוגעהערט צו די ווערטער פון אַ יודען און האָט געשאַפען דעם האגער וועלט־געריכט, בעת די היינטיגע דעמאָ־קראַטישע מושלים, ליבעראַלען, אַפילו סאָציאַליסטען זענען נישט בכוח צו טון קיין איינציגען שריט ווייטער פון דער זעלביגער האַאַג.

ס׳איז קלאָהר, אַז נישט דער מגיד איז שול־דיג, נאָר דער עולם; נישט די דרשה איז אַ שלעכ־טע, נאָר, ווי זאָגט ישעיה, „די הערצער זענען פערפעצט און די אויגען פערשמירט“. די וועלט איז נאָך צופיל איינגעטונקט אין זינד, כדי צו קענען, אינ׳ם איצטיגען צושטאַנד, אויפנעמען דעם שלום־געדאַנק.

און פאָרט איז אנגענעמער צו לייענען די שלום־דרשות, מעגען זיי זיין איינגעטונקט אין היי־פּאָקריזיע, איידער די „אויפריכטיגע“ העצעריען פון די היטלערס אין אַלע לענדער...

פּ. ס.

—=:O:=—

3 יודען בעשטימט אַלס ריכטער אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק (יט״אַ) דער ניו יאָרקער ביר־גערמייסטער וואָקער האָט אָפּגענומען די שבועה ביי דריי יודען, וועלכע זענען בעשטימט געוואָרען אַלס ריכטער פון ניו־יאָרק. זיי זענען: דוד מאַלבין פון ברוקלין, בערנאַרד מאָגילעסקאָ פון בראָנקס און וויליאַם קלאַפּ פון ניו־יאָרק. די צערעמאָניע איז פאָרגעקומען אין הויפּט־אַמט פון געריכט.

דוד מאַלבין איז אַ דירעקטאָר פון דער יודי־שער צדקה־פעדעראַציע, פון „יאַנג מענס חיברו אַסאָסייישן“ און פון פערשידענע אַנדערע אָרגאַני־זאַציעס. וויליאַם קלאַפּ איז פּרעזידענט פון „רחובות לאָדזש“ פון אָרדען „בני־ברית“ און סעקרעטאַר פון דער קאָנגרעגאַציע „יהודה הלוי“.

ענגלאַנד מוז, נעבעך, שפּאָרען

נאָך גאָר נישט לאַנג איז געווען דער ענגלישער פונט די זיכערסטע און סטאַבילסטע וואַלוטע אין דער גאָרער וועלט. אַפילו דער אַמעריקאַנישער דאָלאַר האָט זיך אָנגעהויבען צו שאָקלען און צו וואַקלען נאָך דעם גרויסען קראַך אויף דער ביור־יאָרקער בערזע מיט לערך צוויי יאָהר צוריק. דער דאָלאַר איז אָבער באַלד אַוועקגעשטעלט געוואָ־רען אויף פעסטע פיס און איצט שפּאַנט ער שטאָלץ און בעוואוסטזיניג איבער דער גאַנצער וועלט, גראָד דער ענגלישער פונט אָבער, וועלכער איז נישט אויסגעשטאַנען קיין בעזיען — חולאת אין די שלעכ־טעסטע צייטען, האָט מיטאַמאָל — און אַ טשי־קאַווע מעשה, נישט אין לאָנדאָן, נאָר דוקא אין ניו־יאָרק, אַרויסגעוויזען לייכטע סימנים פון אַ קראַנקהייט, וועלכע קען ווערען אַ סכנת נפשות, אויב מען וועט נישט אָנווענדען אַ ראַדיקאַלע רפואה.

אַזוי ווי אין דעם גרעסטען טייל פון דער וועלט הערשט אויך אין ענגלאַנד דער „מאָנאָמעטאַליזם“, ד. ה. אַלע סחורות און די גאַנצע אַר־בייט ווערט אָפּגעמאָסטען נאָר מיט גאָלד. די וואַ־לוטע באַזירט זיך אויף גאָלד־רעזערווען. ענגלאַנד איז אויך אין דעם פּרט געגליכען צו אַלע אַנדערע לענדער, אַז איהר קרעדיט איז נישט אָפּהענגיג פון דעם אָנגעזאַמעלטען גאָלד־אוצר, און פון דעם, אויב יעדער פונט אין פּאַפּיר איז געדעקט מיט אַ פונט גאָלד אין מעטאַל. באַזיס די ווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען, פון די סחורות און פון די אַרבייטס־כוחות, וועלכע שאַפען די ווירטשאַפט, דעם האַנדעל און די פאַבריקאַציע. דורך דער אַרבייטסלאָזיגקייט, דורך דעם ווירטשאַפטס־קריזיס אין דער וועלט, דורך דעם דוחק אין פערקויף - מעגליכקייטען, דורך דער פערגליווערטקייט פונ׳ם וועלט - מאַרק, האָט געמוזט איינטרעטען אַ סטאַגנאַציע אויך אין דער ענגלישער ווירטשאַפט. דער פאַקטישער רייכ־טום איז געוואָרען קלענער, די בעדערפענישען וועג־ניגער, די סחורות ווערלוועלער, די אַרבייטס־קראַפט, ליגט אויפ׳ן גאַס, די ריזיגע באַנק־קרעדיטען זענען געוואָרען ווייניגער פּראָדוקטיוו, צוליב די אַלע טעמים האָט דער פונט אָנגעוואוירען זיין ווירט־שאַפטליכע באַזע און זיין ירידה איז אַ נאַטירליכע און אַ פערשטענדליכע.

ענגלאַנד האָט אַנ׳„אייזערנעם“ פינאַנץ - מי־ניסטער. דער סאָציאַליסט פיליפּ סנאָודען איז האַרט און עקשנות׳דיג. ער מיידט נישט אויס די האַרבסטע מיטלען, כדי די ווירטשאַפט זאָל זיין געזונד. דער ערשטער בודזשעט, וועלכען ער האָט פאָרגעלייגט דעם פּאַרלאַמענט, איז געווען איבער־ליך־פעסט, צום סוף פון יאָהר האָט זיך אַרויסגע־שטעלט אַפילו, אַז די הוצאות זענען געווען קלע־נער ווי ער האָט משער געווען און אויך, די הכ־נסות זענען געווען אַ סך גרעסער, ווי ער האָט אָפּגעשאַצט. די הכנסות האָבען געהאַט אַ גרויסען עודף איבער די הוצאות. היינט איז סנאָודענס בודזשעט נישט מעהר קיין ריוח׳דיגער. אַדרבא, ער האָט אַ גרויסען דעפיציט. די הוצאות וואַקסען, די הכנסות זענען קליינע. כדי אויסצובאַלאַנסירען דעם בודזשעט מוז מען אומ׳ברחמנות׳דיג קאַרגען. זיין סאָציאַליסטישער אידעאַל האָט איצט אויף איהם נישט קיין שום השפּעה. מען מוז שפּאָרען אומעטום און וואו מען קען. 965 מיליאָנען פונט מוז מען אָפּשפּאָרען פון די הוצאות, וועלכע ווערען אויסגעגעבען פאַר אַרבייטסלאָזיגקייט, דער בייטראַג פון די אַרבייטער פאַר דער פערזיכערונגס־קאַסע מוז ווערען גרעסער. אַזאַ גזירה איז פאַר סנאָודען נישט לייכט צו פערווירקליכען. זיין אייגענע פּאַר־טיי וועט איהם אַריינלייגען אין חרם. מען וועט איהם פערמשפּט׳ען ווי אַ בוגד, ווי אַ פערדעטער, אינ׳ם סאָציאַליזם. אָבער סנאָודען שרעקט זיך נישט, ער האָט אייזערנע נערווען, הגם זיין גוף איז גראָד אַ שוואַכער און אַ קראַנקער.

ווי אין אַנדערע לענדער, האָט פראַנקרייך אויך געהאַט אין ענגלאַנד אויף מעהרערע מיליאַרדען קורץ־טערמיניגע הלוואות. פראַנקרייך האָט די הלוואות איצט צוריקגעפאָדערט און צוריקבעקו־מען. פראַנקרייך טענה׳ט, אַז זי האָט אַליין איצט נויטיג מזומן. דער אמת׳ער טעם וועט אָבער זיין אַ פּאָליטישער. דער ווירטשאַפטס - קריזיס אין דייטשלאַנד קען אויסגענוצט ווערען פון פראַנקרייך אויף רעפּרעסיעס. מען וועט צווינגען דייטש־לאַנד מסכים צו זיין אויף־וויכטיגע קאָנצעסיעס לגבי פראַנקרייך. ענגלאַנד האָט אָבער אין דעם נישט קיין אינטערעס. אדרבה, ענגלאַנד טוט אַלץ, כדי צו פערמינערען דייטשלאַנדס אָפּהענגיגקייט פון פראַנקרייך. פראַנקרייך האָט אַ פּנים מורא גע־האַט, אַז ענגלאַנד וועט אַליין העלפען דייטשלאַנד דורך הלוואות, כדי אָפּצונעהמען ביי ענגלאַנד די מעגליכקייט אויף אַזאַ שריט, האָט פראַנקרייך צו־ריקגענומען פון ענגלאַנד די קורץ־טערמיניגע הל־וואות און האָט אַריינגעבראַכט ענגלאַנד אין אַ סביבה פון דאגות פאַר זיין אייגענעם גורל. ענג־לאַנד קען איצט נישט געבען געלד די דייטשע באַנקען און קען אַליין נישט סאַנירען דעם מצב אין דייטשלאַנד. עס קען אָבער אויך זיין, אַז פראַנק־רייך וויל באמת זיכערן איהר אייגענע וואַלוטע און איהר אייגענע פינאַנץ־ווירטשאַפט. אין תוך איז נישט קיין חילוק, אויב צוליב דעם, אָדער יענעם טעם, האָט ענגלאַנד געמוזט בעצאָהלען די גרויסע הלוואות, וועלכע פראַנקרייך האָט איהר גע־געבען אויף קורץ־טערמיניגע יסודות. עס בלייבט אַ פאַקט, אַז אין ענגלאַנד איז געלד געוואָרען ווע־ניגער, און אַז די ווירטשאַפט האָט אויף דעם וועג אָנגעוואוירען איהר סטאַביליזאַציע.

אויף פערשידענע וועגען קען די ענגלישע פינאַנץ - ווירטשאַפט צוריקבעקומען איהרע איבערליכע „וויטאַמינען“, איהר לעבענס־סאָק. מען קען אויפנעהמען אַ נייע הלוואה און מען קען איבערבויען די ווירטשאַפט אויף נייע יסודות. דער פרייהעריגער קאָלאָניאַל־מיניסטער אינ׳ם קאַבינעט פון באַלדווין, עמערי, האָט אין „טיימס“ זיך פונאַנדערגעקליבען אין די פינאַנציעלע מעגליכקייטען פון דער ענגלישער אימפּעריע. עמערי קומט צו אַ טשיקאַווען און זעהר אינטערעסאַנטען רעזולטאַט, די געלד־רעזערווען אין אינדיען בעשטעהט נישט פון גאָלד, נאָר פון זילבער. אין די אינדישע שפּאָר־קאַסעס ליגען געוואַלדיגע זילבער - מאַסען, דער קליינער שפּאָרער לייגט אַוועק זיין געלד נאָר אין זילבער. עמערי עצה׳ט זיך אָפּצוזאָגען פונ׳ם „מאָנאָמעטאַליזמוס“ און איינצופיהרען אין ענגלאַנד דעם „בימעטאַליזמוס“, ד. ה. אומצובויען די פינאַנץ - ווירטשאַפט פון ענגלאַנד, נישט נאָר אויף גאָלד, נאָר אויף ביידע מעטאַל־אַרטען, הן אויף זילבער און הן אויף גאָלד. כדי צו דערגרייכען דעם תכלית, מוז בעשטימט ווערען אַ בעשטימטע פּראָפּאָרציע צווישען דעם ווערט פון גאָלד און דעם ווערט פון זילבער.

דאַ זענען אָבער פאַרהאַן גרויסע סכנות פאַר דער ענגלישער אימפּעריע. דרום־אַפריקע וועט קודם־כל פּראָטעסטירען געגען אַזאַ פּלאַן, אַפריקע, לעבט פון איהרע גאָלד־מינען. לויט דער נייער פּראָפּאָרציע וואָלט דער פּרייז פון גאָלד שטאַרק געפאַלען און אַפריקע וואָלט געהאַט גרויסע הזיקות. אַ חוץ דעם אָבער, וואָלט דער ענגלישער גאָלד - מזומן אַרויסגעשטראָמט קיין אויסלאַנד און דאָרט וואָלט מען איהם צוריק פערוואַנדעלט אין אַ פּשוטע גאָלד־מאַסע און מען וואָלט איהם פערקויפט אויפ׳ן מאַרק אָדער געמאַכט פון דעם גאָלד־מכשירים.

סנאָודען איז געגאַנגען אויף אַנ׳אַנדער וועג. די ענגלישע מלוכה־באַנק האָט דערגרייכט אַ הס־כמה מיט דער פראַנצויזישער מלוכה־באַנק. פראַנקרייך האָט מסכים געווען צו געבען ענגלאַנד אַ נייע הלוואה אויף אַ סכום פון 50 מיליאָן פונט. דאָס איז נישט קיין סך. די הלוואה איז אָבער לאַנג־טערמיניג און אויף די ערשטע הצטרכות׳ן וועט זי קלעקען.

ענגלאַנד האָט נאָך אין דער לעצטער רגע מסכים געווען אויף דער הלוואה. אָהן דער הלוואה וואָלט נישט געהאָלפען קיין שום רפואות. ענגלאַנד מוז אַרבייטען מיט פרעמדע געלד, כדי צו ראַטעווען דעם קורס פון דער אייגענער וואַלוטע.

סנאָודען האָט מיט קלאָרע ווערטער געזאָגט, אַז די הלוואה איז גאָר אַ קנאַפּע רפואה. דער עיקר איז שפּאָרען, שפּאָרען און שפּאָרען!

אָרימע ענגלאַנד! זי מוז, נעבעך, שפּאָרען!

י. מ. שין.

דער אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלען רעכט

בעהאַנדעלט אַ רייהע מאַנדאַט און מינדערהייט־פראַגען

לאָנדאָן (יט״אַ) אין „טיימס“ איז ערשינען אַנ׳אַרטיקעל פון בעקאַנטען ענגלישען יוריסט סער דזשאָן פישער וויליאַמס, וועלכער בעריכטעט וועגען דער 37־טער פערזאַמלונג פון „אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלע רעכט“ וואָס איז איצט אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין קעמברידזש.

דער אינסטיטוט — שרייבט סער פישער וויליאַמס — האָט בעשטעטיגט אַ רייהע עמפעהלונגען בנוגע דעם מאַנדאַט־סיסטעם. די דאָזיגע עמפעהלונגען, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען מיט 36 ביי 15 אָפּגעהאַלטענע, געהען אין דער ריכטונג פון פערשטאַרקען די קאָנטראָל פון פעלקער־בונד איבער די מאַנדאַט־טעריטאָריעס.

בנוגע דעם מינדערהייטס רעכט האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, וואָס האָט אויסגעדריקט די מיינונגס־פערשידענהייט צווישען די יונגע מלוכות וואָס זענען בעלאַסטעט מיט די מינדערהייטען־טראַקטאַטען און די אַלטע מלוכות, וועלכע זענען נישט גענויגט אָנצווענדען אין דעם פאַל דעם פּרינציפּ פון אַלע מלוכות, וואָס עס וואָלט געפיהרט צו אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלען שוץ פון די מינדערהייטען אויך אין זייערע לענדער. די מיינונגס־פערשידענהייטען האָבען אָבער נישט דערפיהרט צו קיין שום עקסטרעמע אַרויסטרעטונגען. ביידע צדדים האָבען אָנערקענט די קאָמפּליצירטקייט פון פּראָבלעם און דער ענין איז אָפּגעלעגט געוואָרען צו בעטראַכטען אויף דער קינפטיגער סעסיע פון אינסטיטוט.

דער אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלע רעכט צעהלט צווישען זיינע מיטגלידער די גרעסטע יוריסטען, אַריינרעכענדיג די פּרעזידענט און ריכטער פון אינטערנאַציאָנאַלען גערעכטיגקייטס־טריבונאַל אין האַג.

ערשינען די ערשטע גרויסע מאָנאָגראַפיע וועגען דר. טעאָדאָר הערצל

בודאַפּעשט, (יט״אַ) דאָ איז ערשינען די ערשטע גרויסע מאָנאָגראַפיע וועגען גריגדער און פיהרער פון פּאָליטישען ציוניזם ד״ר טעאָדאָר הערצל. די מאָנאָגראַפיע, וואָס איז נאָך אַ פיל־יעהריגער און זאָרגפעלטיגער אַרבייט פערעפענטליכט געוואָרען דורך ד״ר יוסף פּאַטאַי, צעהלט 400 זייטען און איז פערזעהען מיט העכער 100 אילוסטראַציעס און בילדער פון ד״ר הערצל׳ס לעבען. אַ רייהע בילדער זענען ביז־איצט געווען אומבעקאַנט און זענען פערעפענטליכט געוואָרען איצט צום ערשטען מאָל.

די דאָזיגע מאָנאָגראַפיע איז פערפאַסט געוואָרען לויט׳ן אויפטראַג פון פּראָ־פּאַלעסטינאַ־פערבאַנד, וועלכער האָט זיך געווענדעט צו דעם צוועק צו ד״ר יוסף פּאַטאַי, וועלכער זאַמעלט שוין זייט פיל יאָהרען מאַטעריאַלען צו ד״ר הערצלס ביאָגראַפיע, הויפּטזעכליך צום אונגאַרישען פעריאָד פון זיין לעבען אין די יוגענד־יאָהרען.

אין דער ריאַל־גימנאַזיע, אין וועלכער הערצל האָט זיך געלערנט, האָט ד״ר פּאַטאַי אונטערריכטעט די אונגאַרישע און דייטשע ליטעראַטור און איז דעריבער גוט בעקאַנט מיט דער ליטעראַרישער טעטיגקייט פון יוגענדליכען הערצל, וועלכער האָט אַלס 13־יעהריגער שילער געשאַפען דעם ליטעראַרישען קרייז „מיר“.

די וועכטפולע הערצל־מאָנאָגראַפיע, וואָס האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקען אינטערעס, וועט אין קורצען ערשיינען אין דייטשער, ענגלישער און פראַנצויזישער שפּראַך.

פערביטערטער וואַהל־קאַמף אויף דער יודישער גאַס אין לעטלאַנד

ריגע, (יט״אַ) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּאַרלאַמענט־וואַהלען אין לעטלאַנד ווערט ערוואַרט אַ פערביטערטער וואַהל־קאַמף אויף דער יודישער גאַס ווייל דער פּרוב צו גרינדען אַנ׳איינהייטליכע יודישע בירגערליכע ליסטע איז נישט געלונגען. עס האָט זיך אויך נישט איינגעגעבען דער פּרוב צו גרינדען כאָטש אַנ׳איינהייטליכע ציוניסטישע ליסטע. די יודען טרעטען צו צו די וואַהלען צושפּלייטערט אין פאָלגענדע פינף ליסטעס: „מזרחי“, אַגודה, ציוניסטען־סאָציאַליסטען, פּראָגרעסיווע דעמאָקראַטען און „בונד“.

ערב אַ נייע גזרה וועגען אַרבייטס־פערבאָט

פאַר אַלע אויסלענדער אין דאַנציג

דאַנציג (י.ט.אַ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איצטיגען שווערען ווירטשאַפטליכען קריזיס אין דאַנציג, האָט דער סענאַט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט וועגען אַ פולשטענדיגען פערבאָט פאַר אַלע אויסלענדער צו זיין בעשעפטיגט אין דער פרייסטאַט.

לובאַוויטשער רבי וועט זיך בעזעצען אין וואַרשאַ

ריגע, (יט״א) דער לובאַוויטשער רבי, וועלכער האָט נאָכ׳ן אָנקומען פון סאָוויעט־רוסלאַנד די לעצטע יאָהרען פערבראַכט אין ריגע, האָט בעשלאָסען זיך צו בעזעצען אויף שטענדיג אין וואַרשאַ. מעגליך, אַז שוין ימים־נוראים וועט דער רבי פערברענגען אין וואַרשאַ.

זיין איידעם ה׳ גור־אַריה, וועלכער האָט בעקומען אַ קאָנצעסיע אויף פּאַסט־פּעקלעך קיין רוסלאַנד, וועט משמשות פון בלייבען אין ריגע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 16 ג' אלול תרצ"א

אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.17
זון-אונטערגאנג 7.02

יודישער בחור חתונה-געהאַט מיט א משומדת

ער האָט זיך אָבער ערשט וועגען דעם דערוויסט א שטיק נאָך דער חתונה

דורך א צופאַל ענטפּלעקט געוואָרן איהר געהיימניש

דער ראַבינאַט האָט ווידער א שווערע שאלה צו פערענטפערען, עס איז געקומען א געוויסער וו. ק. פון גלובאַ גאַס און דערצעהלט פאָלגענדע מערקווירדיגע געשיכטע:

ער אַליין איז אַ לאָדזער, מיט 4 יאָהר צוריק האָט ער זיך בעקענט מיט אַ מיידעל, אַנ'אַרבייטערין העלאַ ב. דאָס מיידעל איז איהם שטאַרק געפעלען געוואָרען, דאָס מיידעל האָט אויך גע-צויגען צו איהם און אין אַ יאָהר נאָכדעם ווי זיי האָבען זיך בעקענט האָבען זיי חתונה געהאַט, זעהט אויס, אַז זייערע כאַראַקטערען זענען געווען צוגעפּאַסט, ווייל זיי האָבען זעהר גוט צווישען זיך געלעבט און דער אויבערשטער האָט נאָך גע-שענקט אַ יונגעלע, אַ שעהנס און געראָטענס, פרנסה איז געווען, קיין גבירים איז מען נישט געוואָרען, אָבער געלעבט האָט מען ווי עס איז.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז מיט צוויי וואָכען צוריק קומט קיין לאָדז פון סטאַשעוו ק.'ס אַ משפחה, פערשטעהט זיך, אַז ער האָט זיך שוין אַזוי לאַנג נישט געזעהען מיט איהם, אויף זיין חתונה אויך נישט געווען, האָט ער געפינען פאַר זיין חוב צו בעזוכען זיין משפחה.

ק. איז געווען זעהר צופרידען מיט דעם בעזוך זיך אויסגעפרעגט אויף דער גאַנצער פאַמיליע און איהם בעקענט מיט זיין יונגע" פרוי.

דער סטאַשעווער איז ק.'ס יונגע ווייבעל גע-ווען עפּיס שטאַרק בעקאַנט, ער האָט זיך אָבער נישט געקענט דערמאָנען פון וואַנען ער קען זי, און ווען ער האָט זיך שוין אפילו דערמאָנט צו וועמען זי איז ענליך, האָט ער גאָר מורא געהאַט אַ טראַכט צו טון וועגען דעם, דאָך האָט ער זיך נישט גע-קענט איינהאַלטען און דערצעהלט ק.'ן, אַז זיין ווייב איז ענליך צו אַ סטאַשעווער מיידעל, מיט וועלכער ס'האָט פּאַסירט אַ מיאוסע געשיכטע און וועלכע האָט געמוזט מיט עטליכע יאָהר צוריק ענטלויפען פון שטעטעל.

ק.'ן איז די געשיכטע אַריין אין קאָפּ, באַכ-מעהר, ווייל ער האָט בעמערקט, אַז זיין פרוי איז עפּיס בלאַס געוואָר'ען ווען זי האָט דערזעהען איהר סטאַשעווער קרוב, ער האָט דעריבער געצוואונגען זיין קרוב, ער זאָל איהם דערצעהלען די געשיכטע.

שטעלט זיך אַרויס אַט וואָס: אין סטאַשעוו איז געווען אַ מיידעל פון אַ בעל-בתיש הויז, גע-הייסען האָט זי רויזע ב. אין דעם דאָזיגען מיידעל האָט זיך מיט עטליכע יאָהר צוריק פערליבט אַ שייגעץ, אַ סטודענט, וועלכער האָט שטודירט אין קראָקאַ, דאָס גאַנצע שטעטעל האָט זיך שבעל דערוואוסט פון דער דאָזיגער ליבע און ס'איז אויך אָנגעקומען צו רויזעס עלטערן, מ'האָט געפּרובט ווידקען אויף רויזען, אַז זי זאָל אַוועקוואַרפען דעם שייגעץ, אָבער אָהן ערפאָלג, ווען מ'האָט איהר אָנגעהויבען דאָקוטשען איז זי אַוועק צום סטודענט און מיט צוויי וואָכען שפּעטער האָט מען זיך דערוואוסט, אַז רויזע האָט זיך גע'שמד'ט, זי האָט אָבער מעהר נישט געוואוינט אין סטאַשעוו און איז אַוועק קיין לאָדז, שפּעטער האָט מען זיך דערוואוסט, אַז דער סטודענט האָט רויזען אַוועק-געוואָרפען און זי איז געבליבען אויף צרות.

— איך וואָלט געשוויגען האָט דער סטאַ-שעווער פערענדיגט זיין ערצעהלונג, אַז זיין ווייב איז טאַקע די זעלבע רויזע.

— ווי אַזוי איז דאָס מעגליך, מיין פרוי הייסט גאָר העלאַ.

די געשיכטע האָט שוין ק.'ן נישט געלאָזט רוהען און פאָריגע וואָך האָט ק. ערקלערט זיין פרוי פשוט און פראָסט, אַז ער האָט אַ פערדאַכט, אַז זי איז די זעלבע רויזע פון סטאַשעוו און ער קען איהר גאַנצע פערגאַנגענהייט. צוערשט האָט זי געפּרובט צו לייקענען, אָבער שפּעטער, ווען זי איז צוגעהייקט געוואָרען צום וואַנד, האָט זי מיט אַ גרויס געוויין זיך מודה געווען, דערצעהלט, אַז דער סטודענט האָט זי טאַקע אַוועקגעוואָרפען און פון דאַמאָלס אָן האָט זי בעשלאָסען צו פיהרען אַ לעבען אַנ'אַנשטענדיגעס און צוריק צו ווערען אַ יודיש קינד, דערווייל האָט זי זיך בעקענט אין לאָדז מיט איהר איצטיגען מאַן, וועלכער האָט זיך אין איהר פערליבט. זי האָט מורא געהאַט איהם צו פערלירען און דעריבער האָט זי נישט דערצעהלט ווער זי איז און וואָס מיט איהר איז געשעהן.

ווען זי האָט געדאַרפט חתונה האָבען מיט ק.'ן איז איהר געוואָרען זעהר שלעכט, די גאַנצע מעשה האָט געקענט אַרויסקומען און דעריבער האָט זי זיך ערלויבט אויף אַ קליין שווינדעלע. זי האָט צו די חתונה-אַקטען פאָרגעשטעלט די דאָקומענטען פון איהר'ס אַ קוזינקע, וועלכע געפינט זיך שוין איצט אין אויסטראַליען.

איצט איז זי — זיך מודה אַליין און בעט איהר מאַן, ער זאָל איהר מוחל זיין, זי וועט זיין אַזוי ווי ביז איצט אַ געטריי ווייב און גוטע מאַמע.

ק. איז אַוועק אַליין צום ראַבינאַט נאָך אַנ'עצה, ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז די חתונה איז קיין חתונה נישט געווען, די אַקטען קיין אַקטען נישט, רויזע איז נישט זיין ווייב און וו. איז נישט איהר מאַן.

געבליבען איז אַזוי. רויזע וועט ווערען אַ יודיש קינד, ווען ס'וועלען אַדורכגעפיהרט ווער-ען די פאָרמאַליטעטען פון מגייר זיין, וועט רויזע באַכאַמאָל מיט איהרע ריכטיגע אַקטען חתונה-האָבען מיט'ן זעלבען וו. ק.

שאַרפע קאָנטראָלע אין די לאָדזער בעקערייען

אין משך פון די לעצטע טעג האָט די אַד-מיניסטראַטיווע מאַכט אַדורכגעפיהרט קאָנטראָלעס אין אַ רייהע לאָדזער בעקערייען.

מ'האָט נאָכגעפאָרשט דעם היגיענישען מצב פון די בעקערייען, און דעם טייג, וואָס איז צוגע-גרייט געווען צום באַקען ברויט.

אין רעזולטאַט פון דער קאָנטראָלע איז צו-געצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט אַ רייהע בעקערס פאַר'ן אַנטיסאַניטאַרישען צושטאַנד פון די בעקעריי-לאָקאַלען, אָדער פאַר'ן נישט האָבען קיין ענטשפּרעכענדע איינאָרדענונגען, וואָס גיבען אַ גאַראַנטיע פאַר ריינליכקייט.

ס'וואָלט כדאי געווען אַזוי אַ קאָנטראָליר צו פון אַ ביסעל טיפער, ווי האַלט עס מיט דער ראַנגע, אַז עס זאָלן נישט זיין אַזוי פיעל מחוסר-לחם'ניקעס...

פון 33 אויף 3 דאָלאַר

רעדוצירט געוואָרען וויזעס קיי'ן אַרגענטינאַ

ס'ווערט מיטגעטיילט פונ'ם אַרגענטינער קאָנסולאַט אין וואַרשאַ, אַז פאַר אַ געוויסער קאַ-טעגאָריע עמיגראַנטען, וואָס פאָהרען קיין אַרגענ-טינע, זענען די וויזעס פון 33 דאָלאַר רעדוצירט געוואָרען אויף 3 דאָלאַר.

די דאָזיגע הנחה גילט פאַר אַרויסגערופענע דורך קרובים, אָדער – אויפ'ן יסוד פון אַרבייטס-קאָנטראַקטען.

די איבעריגע קאַטעגאָריעס עמיגראַנטען ווע-לען, ווי פריהער, צאָהלען פאַר אַ וויזע 33 דאָלאַר

מסתמא פאַר די, וואָס פאָהרען אהינצו טאַנ-צען טאַנגאַ...

זייער „צער גידול-בנות"

(2) אַזוי-ווי העלענע פיעטשאַק פון כלאָדנע (פון כלאָדנע גאַס) איז 60 יאָהר אַלט און קאָן שוין נישט אַרבייטען, און אַזוי-ווי איהר 23-יאָהרי-גע טאָכטער – אויך העלענע פערדינט זעהר קנאַפּ, האַלט מען זיך גאַנצע טעג אין איין אַרומקריגען.

דער סוף דערווייל איז געווען. אַז די טאָכ-טער-העלענע איז נעכטען אַריינגעפאַלען אין אַזאַ גרימצאָרן, אַז זי האָט די מוטער איהרע מכבד געווען מיט אַנ'אייזערנעם טאָפּ איבער'ן קאָפּ, מיט אַ הילצערנעם שטעקען איבער די אַלטע ביינער איהרע, און לסוף אַריינגעהאַקט איהר אַנ'אַזויגערו-פענע אַגראַפע אין בויך.

פּאָליציי און פּאָגאָטאָוויע האָבען געטון דאָס וואָס זיי טוען אין אַזעלכע פאַלען.

מאַרגעז דאַרף קומען אַנ'ענטפער

וועגען בויען הילצערנע, אָדער געמויערטע הייזער

(–) ווי בעקאַנט האָט דער רעגירונגס-פּראָ-יעקט, וואָס זעהט פאָר צו אויסבויען אין לאָדז 50 קליינע הילצערנע הייזער מיט 600 דירות פאַר די אָרימסטע פון אונזער שטאָט, זיך בעגעגענט מיט א שאַרפער דיסקוסיע אין דעם מאַגיסטראַט-קאָמי-טעט פון אויסבויען די שטאָט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס דער בוי-קאָמיטעט איז פאַר'ן בויען פון געמויערטע הייזער, איז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ אויף אַ קאָנפע-רענץ דער לייטער פון דער בוי-אָפּטיילונג ביים לאָדזער מאַגיסטראַט, אינזש. ריבאַלאָוויטש, וועלכער האָט אויך איבערגעגעבען אין פינאַנץ-מיניסטעריום אַנ'ענטשפּרעכענדען מעמאָריאַל וועגען דעם דאָזי-גען ענין.

איצט, רעכענט מען, מאַרגען צו בעקומען אַ תשובה אויף די פאָרשלאָגען פון מאַגיסטראַט, און אין שייכות מיט דער תשובה וועט דער מאַגיסטראַט תיכף צוטרעטען צו רעאַליזירען זיין פּראָיעקט.

פערהאַלטען א געפערליכען באַנדיט

ער האָט געמיינט אַז מ'האָט שוין איהם פערגעסען אין לאָדז

עהערנעכטען האָט געהיים-פּאָליציי פערהאַל-טען 2 פערדעכטיגע פערזאָן: אַ מאַן מיט אַ פרוי.

דאָס פערהאַלטען זיי גופא איז געווען אַ שווער שטיקעל אַרבייט, וואָרום דער מאַנספּערזאָן האָט זיך צוויי מאָל אַרויסגעריסען פון דער פּאָלי-צייס הענד, און געוואָלט ענטלויפען.

אין אויספאָרשונגס-אַמט האָט זיך אַרויסגעווי-זען, אַז ער איז אַ לאַנג - געזוכטער פערברעכער, אויף וועלכען עס האָבען געשטאַטעוועט די לאָדזער און אנדערע געריכטען.

ער הייסט וואַלטשאַק – אין ערגיץ נישט געמאָלדען, אָהן אַ שטענדיגען וואוין-אָרט – און האָט זיך „ק'נה-שם" געווען דורך אַ רייהע דרייסטע גנבות און באַנדיטען-אָנפאַלען.

די פרוי, וואָס איז מיט אַרעסטירט געוואָרען הייסט עוגעניאַ קאַרוואָווסקאַ, און האָט אויך נישט קיין בעשטימטען וואוין-אָרט.

וואַלטשאַק האָט אַדורכגעפיהרט אייניגע באַנ-דיטען-אָנפאַלען אויף דער פּראָווינץ הינטער לאָדז.

מ'האָט איהם געהאַט אַרעסטירט, אָבער ער איז ענטלאָפען אויף אַ לענגערער צייט אין פּויזנער קאַנט, וואו ער האָט אויך געאַרבייט אויף אַ גרויסען אופן.

נעקומען איז ער איצט קיין לאָדז, ווייל ער האָט געמיינט, אַז מען האָט שוין וועגען איהם פערגעסען.

מחמת דעם, וואָס די אַנטיילנעמער פון זיין באַנדע האָבען אויסגעזאָגט וועגען זיין אַנטייל אין פערשידענע רויבערייען, איז געלונגען צו אַרויס-קריגען זיין פאָטאָגראַפיע, און פינגערשפּיצען זי מ'ט שטעק-בריף, און אַ דאַנק דעם איז געלונגען צו פערנעמען דעם געפעהרליכען באַנדיט.

גרויזאַמער סוף פון א מענשען,

וואָס אילוסטרירט אַמבולט'סטע אונזער שרעקליכע צייט

נעכטען אין אָוונט איז אין אַ פעלד פון דאָרף גאַרילקאָוו, סלופּצער פּאָוויאַט געמאַכט גע-וואָרען אַ. מורא'דיגע ענטדעקונג.

איינער אַ פּויער פון דעם דאָזיגען דאָרף האָט גייענדיג מיט'ן פעלד פלוצים דערהערט אַ הויך בילען פון זיין הונד, וועלכער האָט זיך אַ וואָרף געטון אין דער ריכטונג פון געדיכטע קשאַקעס.

אין אַ געוויסען מאָמענט איז דער הונד פער-שוואונדען אין דער געדיכטעניש פון די קשאַקעס, און ערשט שפּעטער האָט ער זיך צוריק בעוויזען מיט אַ שטיוועל אין די ציינער, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען אַ מענשליכער פוס...

דער איבערגעשראָקענער פּויער האָט תיכף אַלאַרמירט פּאָליציי, און ס'איז פעסטגעשטעלט גע-וואָרען, אַז אין די קשאַקעס איז געלעגען אַ פול-שטענדיג צופוילטער און צוגריזשעטער מענשליכער קערפּער פון אַ מאַנספּערזאָן.

לע'ם דעם קערפּער איז געלעגען אַ פלעשעל מיט אַ ביסעל איבערגעבליבענער פון זאַלץ - זויער, וואָס ס'האָט עדות געזאָגט, אַז דער מענש איז אומגעקומען פון אַ זעלבסטמאָרד.

אין דער מאַרינאַרקע פונ'ם זעלבסטמערדער האָט מען געפינען אַ דאָקומענט אויפ'ן נאָמען פון יאַן סודאַקעוויטש, אָהן אַנ'אַנגעוויזענעם וואוין-אָרט.

בעת דער שפּעטערדיגער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז סודאַקעוויטש איז מיט דריי חדשים צוריק צוריקגעקומען פון דייטשלאַנד, וואו ער איז געווען בעשעפטיגט ביי סעזאָן-אַרביי-טען. מחמת דעם שלעכטען געזונט-צושטאַנד האָט מען איהם פון דער אַרבייט אַפּגעזאָגט.

סאָדאַקעוויטש איז אָהן אַ גראָשען געלד געקומען אין זיין היימלאַנד. און אַזוי-ווי ער האָט זיך צו גאָרנישט געקאָנט דערשלאָגען — האָט ער זיך גענומען דאָס לעבען, איבערלאָזענדיג זיין סוי-טען קערפּער אַלס ירושה פאַר ראָבען און הינט...

זגערזשער 17 לאָדזער פאָלקס-טעאַטער זגערזשער 17
דירעקציע נ. גאָלדשטיין.

גאַסטראָלען פון די בעוואוסטע אַרטיסטען
בערטאַ זאַסלאַוסקאַ, לעאָן געטליכערמאַן
מיט'ן אנטייל ש. הערשקאָוויטש און ה. באַלבירסקי

היינט, זונטאַג, דעם 16-טען, 9 אָוונט פּרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל.
לעצטע געזעגנונגס = פאָרשטעלונג
3 פאָרשטעלונגען אויף 1 בילעט
3 שענסטע פּיעסען פון רעפּערטואַר מיט אַ גרויסען קאָנצערט אין 1 אָוונט
1) „גאָלדענער שרוך" (1-טער אַקט) | 2) „יודעלעס בר-מצוה" (1-טער אַקט)
„ווען א פרוי פערגעסט זיך" (3-טער אַקט)
3) צום שלוס: אַ מתנה פאַר'ן פּובליקום: אַ גרויסע קאָנצערט-אַפּטיילונג א.נ.:
„פריילעך, לעבעדיג און לוסטיג"
אין קאָנצערט נעמט אַנטייל דער גאַנצער אַרטיסטען-אַנסאַמבל אין פאָלקס-טעאַטער.

עס נעמען אַנטייל די נייע אנגאַזשירטע אַרטיסטען לויט א. ב.: פ ר ו י ע ן: בעזמאַן, גאָט-פריד, זאַסלאַווסקאַ; מ ע נ ע ר: אַריעל, באַלבירסקי, בראַנשטיין, געטליכערמאַן, גאָטפריד. הערשקאָוויטש, נייהויז, פּאָלאַנסקי. .'. מוזיק-ליטונג – מ. קאָכאַנאָווסקי, טעכנישע ליטונג – ד. אַריעל, סופלאָר – וו. נייהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע

קלאַנג = פילם = טעאַטער
„CASINO"
היינט און פאָלג. טעג!
די לאַנג נישט-געזעהענע וואונדערשעהנע
Marcela ALBANI, IGO SYM
אין די בעסטע קרעאַציעס אין פילם
„די איבערלעבענישן פון איין נאַכט"
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג - וואָכען - זשורנאַל פון „Fox" ווי אויך צייכענונגס-גראָטעסק: אין קאַבאַרעט פון חיות.
אנהויב פון די סעאַנסען 6 אַ זייגער נאַכט. יום-טוב אנהויב 12 אַ זייגער ביי טאָג. פּרייזען פון די פּלעצער אויף די פריהמאָרגען-פאָר-שטעלונגען צו 50 גר. און 1 זל.

פון האנדעלס-געריכט

דאס אפעלאציע-געריכט האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון קרייז-געריכט וועגען נישט ער-טיילען קיין בעשטעטיגונג אויף אנ'אפמאך פון דער באנקראטירטער פירמע „זכריה בענקע" (טריקאטא-זשען-פאבריק, זשעראמסקיעגא 74) מיט די קרע-דיטארען.

דאס אפעלאציע-געריכט בעטאנט, אז הגם 75 פראצענט קרעדיטארען, וואס רעפרעזענטירען 85 פראצענט זענען איינגעגאנגען אויפ'ן אפמאך (10 פראצ. צאהלבאר אין 2 יעהרליכע ראטעס צו 5 פראצ.) קען זייער הסכמה דאך נישט דעקען די שטראף ווערטע מעשים פון דעם באנקראטירטען.

* * *

אויף דער פרייטאגדיגער זיצונג האט דאס האנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם אפמאך פון דער מעבעל-פאבריק „רוטינא" (סטאניסלאוו דע-רעיסקי, ניי-ציגעל-גאס 20) מיט איהרע בעלי חובות: רעגולאציע 20 פראצענט אויסגעצאהלט אין 2 הלב-יעהרליכע ראטעס.

—=:0:=—

צום אנהויב פון נייעם שול-יאהר

אנהויבען וועט ער זיך דעם 1 סעפטעמבער. — וועגען אלטע לעהר-ביכלעך. — די לעקציעס וועלען דויערען 45 מינוט. — רעדוקציעס פון לעהרער

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די געפלאנטע רעפארמען אין דעם שול-וועזען היי-יאהר נישט אדורכגעפיהרט ווערען, מחמת דער שווערער עקא-נאמישער לאגע אין לאנד.

די לעהר-ביכער וועלען גילטען דיזעלבע, וואס אין שול-יאהר 1930-31.

אנהויבען וועט זיך דער שול-יאהר דעם 1 סעפטעמבער 9 אינדערפריה מיט אלגעמיינע גא-טעס-דינסטען.

דעם 4 ק. ח. וועלען אין אלע שולען פאר-קומען גאטעס-דינסטען לזכר דעם געשטארבענעם בילדונגס-מיניסטער טשערווינסקי.

די אייגע אינאוואציע, וואס וועט היי-יאהר איינגעפיהרט ווערען וועט בעשטיין אין דעם, וואס אנשטאט 50 מינוט, וועט היי-יאהר א לעקציע גע-דויערען 45, און די הפסקות צווישען די לעקציעס וועלען געדויערען א פערטעל שעה.

* * *

לויט אינפארמאציעס פון שול-אינספעקטאראט זענען לעת עתה אין לאדזער פאלקס-שולען רעדו-צירט געווארען 120 לעהרער-עטאטען.

גישט אלע האבען אבער בעקומען צוגעשיקט קינדיגונגען און האבען פארלוירען זייער ארבייט.

אניערך 50 פראצענט פון זיי ווערען ארי-בערגעטראגען אויף דער פראווינץ, וואו עס פעהלען אויס קוואליפיצירטע לעהרער.

פונקט 6086 זלאטעס

האט דעפראודירט דער מאגיסטראט-בעאמטער ויראמבקעוויטש

לויט ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען נאך דער קאנטראלע פון די ביכער, האט דער מאגי-סטראט-בעאמטער ויראמבקעוויטש פערשווענדעט 6086 זלאטעס.

דער פערוואונדעטער פיהלט זיך אויף אזוי פיל בעסער, אז מ'וועט איהם איבערפיהרען אין א לאדזער שפיטאל, וואו ער וועט פערבלייבען אונ-טער א שטענדיגער אבסערוואציע פון פאליציי.

אורעק פון דער היים

באלד א וואך צייט איז נישט צוריקגעקומען

נפתלי שטיינבאק פון שרודמיעסקא 61, א נערוועז-קראנקער, איז דעם פאריגען דינסטאג נאכמיטאג אוועק פון דערהיים אין אנ'אונבעוואוס-טער ריכטונג.

די עלטערן בעטען די אלע, וואס וועלען איהם טרעפען צו אפפיהרען אהיים.

ער איז א ברונעטער יונגערמאן, ראזירט, מיטעל-וואוקס, אלט — 25 יאהר.

פון די קראנקען-קאסעס

וועלען נישט רעדוצירט ווערען קיין סך בעאמטע

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די געפלאנטע רעדוקציעס אין די קראנקען-קאסעס, אין שייכות מיט די רעארגאניזאציעס און דער אלגעמיינער אפשפארונגס-פאליטיק, נישט אננעהמען קיין גרע-סערע פארמען.

רעדוצירטע בעאמטע אין קרייז-קאסעס קאנען רעכענען אויף בעשעפטיגונג אין ניי-געבילדעטע קאסעס.

די רעדוקציעס וועט בלויז נוגע זיין א קליי-נע צאהל ביז-איצטיגע בעאמטע, און דערביי — די נישט-קוואליפיצירטע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

חיינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאספערקע-וויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאפערניק 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), וו. סא-קאלעוויטש און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפ-יעץ (פיעטרקאווער 193) ריכטער און לאבארא (11 ליסטאפאד 86).

שכורער דראזשקע - פאסאזשיר

פאהרט פא קאוואלערסקי און שיסט אויף וואס די וועלט שטייט

מאריאן ריבאק (פון פשעיאזד 12) האט זיך וואזשנע אנגעשכורט און זיך אוועקגעזעצט מאכען א „לוסט-רייזע" אויף א דראזשקע.

אין וועג האט ער זיך אבער צואווערטעלט מיט'ן דראזשקער און ארויסגעכאפט צו איהם א רעוואלווער.

ער האט אנגעהויבען שיסען איינס-נאך-איינס ביז ס'איז געווארען א גרויס געלויף און א טומל, און ס'האט זיך ארייגעמישט פאליציי.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ריבאק שיסט מיט א סטראשאק, וועלכען מען האט קאנפיסקירט.

דערווייל איז ער אפגעקומען מיט א פראטא-קאל פאר שטערען די עפענטליכע רוה.

סראנקע פרויען

וועלען זיך איבערצייגען, אז דורכ'ן געברויך פון נאטיר-ליכען ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

ווערען די דארמען אונגעשטערט ליכט אויסגעלעדיגט, וואס האט אנ'אויסערגעוועהנליכע גוטע ווירקונג אויף די קראנקע ארגאנען.

זאל פילהארמאניע

נארוטאוויטשא 20.

יודיש טעאטער

אין „פילהארמאניע"

דירעקציע:

ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן

א גאסט אין לאדז!

רעגינא

שליט

פרעמיערשע פון ריגער

יודישן מלוכה-טעאטער

מיט א גאנץ נייער טרופע

דינסטאג, ד. 18 ד.ח. 1-טער גאסטשפיל

פון דער גרויסער קינסטלערין

אין איהר קרוין-ראל

„איינע פון יענע"

מעלאדראמע אין 3 אקטען מיט א

פראלאג און עפילאג.

אין 2-טען אקט קומט פאר

א קאבארעט-אפטיילונג

לעזט דעם מארגענ-דיגען אנאנס!

לאדז איז געשטארבען...

(קליינער פעליעטאן)

פון י. אבערזשאנעק

אז א יוד זאגט אייך, „גוט מארגען", ענט-פערט איהם: „געהט צום טייוועל", ווארום טאמער ענטפערט איהר איהם א „גוט יאהר", וועט איהר אזוי גיך נישט זיינע פטור-ווערען.

די היינטיגע וואך טרעפט מיך א בעקאנטער. זאגט ער מיר: „גוט מארגען", ענטפ"ר איך איהם א „גוט יאהר", נו, האב איך מיר געקויפט מפטיר. ער האט געהאלטען אין איין פרעגען, און איך בין געשטאנען ווי א זעלנער צום ראפארט:

— וואס מאכט איהר עפעס?

— וואס זאל מען מאכען? מ'מאכט, וואס אלע לאדזער יודען מאכען: — מ'צאהלט נישט!..

— וואס מאכט אייער ווייב?

— וואס אלע ווייבער מאכען — זי „סמאזשעט" זיך אויף די זון, און מאכט „טשוויטשעניעס" אין די „קאמפיעלאווע מייטעשקעס".

— וואס מאכט אייער טעכטערל?

— וואס אלע טעכטערלעך טוען — שמירען זיך די ליפען, ריסען זיך אין די ברעמען און „זעפראשען" „כלאפצעס" „נא הערבאטקען".

— און וואס טוט אייער זוהן?

— וואס אלע זיהן טוען. — קאפיעט אין די פילקעס, שיסט בראמקעס און קומט א היים, אמאל מיט צעריסענע הויזען, און אמאל — מיט אנ'אפגע-נעם קאפ.

האב איך דאך געזעהן, אז דאס איז א מעשה אהן אנ'עק, האב איך געמאכט א קאנטרא-שטאקע און דעם בעקאנטען געגומען אויפ'ן צימבעל.

— און וואס מאכט איהר עפעס?

— ס'איז ביטער, האט דער יוד מיט א זיפץ געענטפערט: לאדז איז געשטארבען! די ערגסטע צייט, הערט איהר, איז דיאור לויב-צייט. די גאנצע שטאט איז אויף אורלויב. וואו איהר געהט, און צו וועמען איהר קומט, איז ער נישטא אין דער היים.

קום איך צו מיינעם א בעל-חוב איינמאהנען א פראטעסטעל, שלעפ מיך קוים ארויף אויפ'ן דריטען שטאק. קלאפ היינט, קלאפ מארגען — א נעכטיגער טאג, מיין בעל-דבר איז אויף אורלויב.

איך עס מיטאגען אין א „פיערשאזשענדנעם" רעסטאראן. נאכ'ן מיטאג פון „פיר גענג", פיהל איך אין בויך א מוזיק-ארקעסטער מיט א דזשאדז-באנד צו, לויף איך צום דאקטאר. לויף צו איין דאקטאר, צו א צווייטען דאקטאר, צו א דריטען דאקטאר — נישטא קיין דאקטוירים — זיי זענען אלע אויף אורלויב. איין דאקטאר האב איך שוין יא געטראפען אין דער היים, איז ער געווען אנ'-אקושער-דאקטאר...

כ'קום ארייין צו א היגען פלל-טוער, וואס „זיצט" ביים גרינעם טיש און „שאצט" מיין „מא-יאנטעק", ענטפערט מיר די שיקסע: „דער פאן זאגט, אז ער איז אויף אורלויב"...

איך בעקום א „שיר המעלות" פון דער גמינע אויף עטאט, לויף איך בעטען אויף אנ'„אולגע", דערוויס איך מיך, אז דער „זאזשאנד" האט אורלויב...

היינטיגע וואך קום איך אהיים נאך 11 ביי-נאכט. קלינג אהין, קלינג אהער, נאך א האלבע קלינגען קומט ארויס א „זאסטעמפצע" און „וויאש-ניעט" מיר: „בא טא פאן ניע וויע, זשע פאן דאָ-זארצא יעסט נא אורלאפיע?"...

גאנץ לאדז אין אורלויב. וואו איהר געהט און צו וועמען איהר קומט, איז אורלויב און אורלויב.

לאדז איז געשטארבען!..

גאנץ לאדז איז געשטארבען. אלע בראנזשעס זענען געשטארבען. א חוץ איין „בראנזשע" לעבט נאך — די ספעקולאנטען-טראגערין-בראנזשע...

אז א יוד זאגט אייך: „גוט מארגען", ענט-פערט איהם: „געהט צום טייוועל". וואלט איך מיין בעקאנטען נישט געענטפערט א „גוט יאהר" וואלט איך דאך נישט געדארפט פטר'ן א שעה צייט מיט גארנישט.

א הנחה - פארשטעלונג פון די 200 טויזענד ביי די ווילנער

מיט א רעפעראט פון ה' זרבבל

מיטוואך אווענט קומט פאר אין שטעטישען טעאטער א פארשטעלונג די „200,000" פון שלום עליכם.

די ארבייטער און ארבייטענדיגע אינטעלי-גענץ וועלען בעקומען בילעטען צו הנחה פרייזען אויף 50 פראצענט.

פאר דער פארשטעלונג וועט ה' זרבבל האל-טען א רעפעראט. די פארשטעלונג ארדענט איין דער ראט פון די פראפ. פעראיינען אין לאדז לאגעווניצקע 4.

* * *

היינט, זונטאג—„200,000" פון שלום עליכם.

לעצטע פארשטעלונג אין פילהארמאניע

פון דעם ווארש. פאלקס-טעאטער

היינט קומט פאר אין „פילהארמאניע" די פיי-ערליכע געזעגענונגס-פארשטעלונג פון דער טרופע פון ווארשאווער פאלקס-טעאטער.

אין די עטליכע וואכען פון איהרע גאסטראלען אין לאדז האט די טרופע זיך בעליבט געמאכט ביים טעאטער-עולם און געשפילט מיט'ן גרעסטען ער-פאלג.

היינט צו דער לעצטער פארשטעלונג ווערען געגעבען אקטען פון אלע געשפילטע פיעסען, וואו אלע ארטיסטען וועלען זיך בעווייזען מיט זייער בעסטען.

צום סוף א גרויסער דיווערטיסמענט מיט א קאלאסאלען פראגראם.

נאך דער פארשטעלונג פאהרט אפ די גאנצע טרופע 1.45 ביינאכט פון לאדזער פאבריקס-באהן.

בעקאנטע דראמאטישע שוי-שפילערין רעגינא שליט

הויבט אן צו שפילען אין לאדז

לאדז הויבט אן מזל'דיג דעם נייעם טעאטער-סעזאן.

פון דינסטאג הויבט אן צו שפילען אין פילהארמאניע די בעקאנטע דראמאטישע שוי-שפי-לערין, מיטגלידערין פון ריגער מלוכה'שען טעאטער רעגינא שליט.

די דאזיגע שוישפילערין האט זיך קונה שם געווען מיט איהר טאלענט, קולטור און אויסערליכע מיטלען. זי ווערט גערעכענט אלס איינע פון די בעסטע יודישע דראמאטישע שוישפילערינס. צו דעם ערשטען ארויסטריט שטעלט די קינסטלערין די פיעסע „איינע פון יענע"...

פון קינא-טעאטער „בייקא"

אין קינא-טעאטער „בייקא" ווערט איצט געשפילט מיט גרויס ערפאלג די הערליכע גרויסע לעבענס-דראמע פון גראסשטעטישען לעבען א. נ. „די נשמה אהן א רידער".

דער דאזיגער פילם שילדערט די שרעקליכע איבערלעבענישען פון א מעדעל, וועלכע געפינט זיך אין די הענד פון א שטיף-מוטער. אין דער הויפט-ראל פון דאזיגען פילם שפילען די שעהנע פילם שטערן לויזא בראקס און איהר פארטנער יוזעף ראוועגאנס.

אויסער'ן פראגראם ווערט געגעבען א הערי-ליכע אמעריקאנער פארס און לאנד-אקטואליקעטען.

די מוזיקאלישע אילוסטראציע איז ספעציעל צוגעפאסט צום בילד.

רינג-קאמפען אין צירק

די פרייטאגדיגע רינג-קאמפען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

סאן-מארס האט בעזיגט ווילינגען אין 6 מינוט.

דער פערביסענער קאמף צווישען פינעצקין און שטעקער'ן האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון שטעקער'ן אין דער 31. מינוט.

יאגא האט בעזיגט פאשאוו'ן אין 42 מינוט.

נעכטען האט פינעצקי בעזיגט ווילינגען אין 11. מינוט. יאגא האט בעזיגט סאן-מארס'ן אין 35. מינוט. שטעקער האט בעזיגט פאשאווען אין 23. מינוט.

היינט — לעצטער טאג פון טורנעע: ס'קעמפען דעצידירענד — פאשאוו—פינעצקי, שטעקער — יאַ-גא און א באקס-מעטש ווילינג — סאן-מארס. נאך די קאמפען וועט פארקומען דאס פערטיילען פון די פרייזען: 1) 3000 זל., 2) 2.500 זל., 3) 2000 זל., 4) 1.500 זל.

בעריכטיגונג

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין פריי-טאגדיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" אונטערן קעפעל „א מאדנע גנבה" בעט אונז די פרוי עדוואַרד קאהאן צו פערעפענטליכען, אז ס'איז נישט אמת, אז זי איז אליין בעגאנגען די גנבה, דאגעגען איז אמת, אז זי איז בע'גנב'עט געווארען, מ'האט איהר צוגענומען סחורה און 3 פעלצען.

ס'איז נישט אמת, אז איהר געשעפט איז גע-ווען פערזיכערט.

ס'איז נישט אמת, אז זי איז געשטעלט גע-ווארען אונטער פאליציי-אויפזיכט, דאגעגען איז אמת, אז זי אליין האט גערופען פאליציי אדורכ-צופיהרען אנ'אויספארשונג.

מעלדונג

פון דער קינדער - אכראנקא „הרצליה".

מיט'ן סוף פון די זומער-פעריען, איז דער קאמיטעט פון דער קינדער-אכראנקע „הרצליה" צו-געטרעטען צו פערברייטערען איהר טעטיגקייט און צו פערגרעסערן די צאהל קינדער פון דער אכ-ראנקע.

ביי'ע איינשרייבונגען פון קינדער קומען פאר טעגליך פון 10—2 פארמיטאג אין דער קאנצעלאריע פון דער הרצליה (שרודמיעסקא 41).

עס ווערען אנגענומען קינדער נאר פון די ארימסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. 4410

יודיש טעאַטער
אין „פילהאַרמאָניע"
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
דירעקציע:
ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן
אדמ. ליטער יאַן ווײַנבערג

היום הרת עולם!!!
הײַנט געזעגנען מיר זיך!
ספּעציעל = צום געזעגנען = ספּעציעל

מיידט אויס
א געדראַנג
און בעזאָרגט אייך פריהער
מיט בילעטען!

א גרויסע פאָרשטעלונג — לאַנג צו געדענקען!

I.
דער בלינדער פּאַיאַץ
(מיט אַלע געזאַנגען און טענץ)
פּערזאָנען:

דאָראַ, א קאַבאַרעט-אייגענטימערין	— ב. באַזשיק
דינאַ, א קאַבאַרעט-טענצערין	— ד. האַלפּערין
באָריס (בלינדער פּאַיאַץ)	— מ. הילסבערג
חנן, א ליטוואַק	— מ. באַזשיק
סאָניע, זײַן טאָכטער	— ל. שלאָסבערג
סיאָמאַ, איהר חתן	— ז. קאַץ
דרייַ, קאָרנעט	— ד. לואי
בריינע, א גאַליציאַנערין	— מד' נאַזשיק
פאַגלי, א כינעזער	— ש. ראָזען

II.
פון ווייטען סיביר
(סאָניע די אַנאַרכיסטקע)
(מיט אַלע געזאַנגען און טענץ)
פּערזאָנען:

פריידע פייערשטיין	— ב. באַזשיק
הערמאַן, איהר זוהן	— ד. לואי
סאָניע, זײַן ווײַב	— ד. האַלפּערין
אַנדזשע, הערמאַנ'ס שוועסטער	— ל. שלאָסבערג
שלום-יעקב, א חזן	— מ. באַזשיק
חנה-רויזע, א דינסט	— ח. פּערבער
בעני, הערמאַנ'ס א געוועזענער חבר	— ש. ראָזען
העניעק, א שאָפער	— ז. קאַץ
עליע, א גנב	— י. נאַזשיק

III.
אויפ'ן וועג קיין בוענאָס איירעס
(אונטער דער ווייטער לאַמטערן)

„פּראָלאָג"	— מ. הילסבערג
„כ'האַלט נישט דערפון"	— מ. באַזשיק
„נאַציאָנען"	— ז. קאַץ
	דינה האַלפּערין

כאָר ▲ אָרקעסטער ▲ באַלעט
דיריגענט — ל. זעלמאַן.

זישע קאַץ

דינה האַלפּערין

יצחק נאַזשיק

מאַקס באַזשיק

חנה פּערבער

דוד לואי

בעלא באַזשיק

שמחה ראָזען

VI
א גרויסע אַמערי-קאַנער פּאַנאָראַמע 1001 נאַכט... קאָמעדיאַנטן-דעפילאַדע
א גראַנדיעזע און פרעהליכע

פּראָגראַם: טעאַטער-שפּיל, הומאָר, סאַטירע, וויצען, גלייכווערטלעך, סצענקעס, לידלעך, בילדלעך און אַנדערע צאַצקעלעך. :פּראָגראַם

זישע קאַץ געהט אויף א מאַס-קען-באַל מאָנאָלאָג פון י. אַבעזשאַנעק	דינה האַלפּערין: „סאַנטוצא" פון מ. בראָדערזאָן.	„באַזשיק ווערט א חתן" פון ש. שטיין.	מרדכי הילסבערג די נײַעסטע לידער
י. נאַזשיק, ר. ראָיע: „דער בלינ-דער אַרימאַן" הויף-בילדל פון נאַזשיק	ש. ראָזען, ב. באַזשיק „באַבעלע-ציידעלע" פון ב. טאָמאַשעווסקי.	ליזע שלאָסבערג: „א יודיש יונגער" פון דוד בייגעלמאַן	„לאָמיר זיך געזעגנען" אויסגעפיהרט דורכ'ן גאַנצען אַנסאַמבל

באַמערקונג: נאָך דער פאָרשטעלונג פאָהרט די גאַנצע טרופּע אָפּ קיין וואַרשאַ. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע"

ראַדיאָ-פּראָגראַם
זונטאָג, 16 אויגוסט

11,00 קאָנצערט. 12,05 טאָג - פּראָגראַם. 12,10 גראַמאָפאָן-מוזיק. 12,50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 11,00 טראַנסמיסיע פון וואַרשאַ. 1,40 פאָרלעזונג. 2,00 מוזיק. 2,10 פאָרלעזונג. 2,24 מוזיק. 2,35 לאָדזער פּאָסט-קעסטעל. 2,50 מוזיק. 3,00 הפסקה. 4,20 טראַנסמיסיע פון זאַקאָפּאַנע. 5,00 פּראָגראַם פאַר קינדער. 5,15 פאָרלעזונג 5,35 קאָמוניקאַט. 5.40 פּאָפּולערער קאָנצערט 700 פערשידענעס. 7,20 ספּאָרט-קאָמוניקאַט. 7,40 פּאָסט-קעסטעל, 7,55 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוני-קאַט. 8,00 נוצליכע ידיעות. 8,15 פּאָפּולערער קאָנצערט. 10.00 פעליעטאָן. 10,15 קאָמוניקאַטן 10,30 קאָנצערט. 11,00 לייכטע און טאַנץ-מוזיק.

ספּאָרט = בעוועגונג

ל.ק.ס. 1b — הכח 1:4

הכח האָט פאַרשפּילט דעם מעטש, וועלכער האָט געפּסקענט וועגען צוגעהן צום פינאַל.

ל.ט.ס.ג. — בוזשאַ 1:6

ל.ט.ס.ג. איז אַזוי ארום געוואָרען מייסטער פון לאָדז.

גענויע בעריכטען מאָרגען.

הפועל (ארץ-ישראל) וואַרש. אַרבייטער רעפּרעזענטאַנץ 0:1

פאַר מאַגנלײַדענדע
ראַבאַרבער-ווײַן,
פעפּסין-ווײַן
אין פּרימאַ קוואַליטעט
צו בעקומען אין דער ווײַנהאַנדלונג פון
E. SZYKIER
Północna 1, tel. 107-84

דער בערימטער דעטעקטיוו. דאַן זײַן כלה אידאַ און ערלייס געהילף ראַלף.

דער דעטעקטיוו האָט געהאַלטען אין האַנד אַ דעפּעשע פון בוענאָס איירעס, ער האָט זי גע-לייענט נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל און געבדומט.

— איין מפלה, נאָך דער אַנדערע, אַזעלכע זאַכען האָבען מיר נישט פּאַסירט אין מײַן גאַנצער פּראַקטיק, הגם איך האָב שוין געהאַט אַדורכצופיה-רען פיל שווערע ענינים.

יאָ, טייערער טשאַרל, פאַר מיר איז דאָס נאָך אַ שטאַרקערער קלאַפּ, האָט אידאַ געזאָגט, איך האָב געמיינט אַז איך בין שוין ביים ציל, אַז איך וועל שוין קענען אָנהויבען גליקליך צו לעבען, צום סוף איז נאָך אַלץ ערגער ווי ס'איז געווען.

דער באַנדיט, דער אויסוואורף נירענבערג איז ענטלאָפען און נאָך מיטגענומען מיט זיך די אָרי-מע סאָניע, וועלכע האָט שוין אַזויפיל איבערגעלעבט און וועלכע לײַדט איצט נאָך דערפאַר, ווייל זי האָט אונז געוואָלט העלפען, און איצט ווידער די דע-פּעשע פון זײַן פרײַנד לעהמאַן, אַז נירענבערגס נע-הילפען, האָבען איהם אינגאַנצען אָפּגענאַרט און זענען אַראָפּ פון דער שיף מיט דעם גאַנצען טראַנס-פּאָרט סחורה.

— וואָס ווילסטו איצט טון טשאַרל, מײַן גאַנץ פערמעגען שטעל איך דיר צו דיספּאָזיציע און דו ווייסט דאָך, אַז קיין געלד פעהלט מיר נישט כדי אויסצוזוכען די באַנדע און אפשר קענען עפּיס העלפען.

שאַרל האָט געשוויגען, ער האָט ווירקליך נישט געזעהען קיין אויסוועג פון דער לאַגע, דער שטח, וועלכער האָט אָפּגעטיילט איהם פון די פערברעכער, צו וואָס ער אַליין האָט צוגעלאָזען, איז געווען אַזוי ווייט, אַז ער האָט נישט געזעהען קיין מעגליכקייט פון וועלכער ס'איז אַקציע. אַלץ איז פאַר איהם געוואָרען פערעמד.

— קיין אַנדערע עצה איז נישטאָ, האָט ער געזאָגט מיט זײַן ענגלישער קאַלטבלוטיגקייט.

— וואָס פאַר אַ עצה האָט אידאַ געפרעגט.

— ווי צו פאָהרען קיין בוענאָס-איירעס, איך בין איבערצייגט, אַז דאָס גאַנצע פּעקעל געפינט זיך איצט דאָרט. אויך נירענבערג איז דאָרט אַהין געפאָהרען מיט סאָניען, אויף דעם גיב איך מײַן קאָפּ, ער מוז דאָרט פּערזעהען זײַנע גרויסע געשעפטען. ביזטו מסכים אידאַ צו פאָהרען?

— איך בין אויף אַלץ מסכים, אַבי מײַנס אויסצופיהרען, איך בין גרייט יעדע מינוט אַוועק צופאָהרען.

(פאָרטזעצונג קומט).

ר. איזראַעל

(88

ליבע און טויט
סענסאַציאָנ. עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען

ריטאַ האָט נישט געוואָלט גלויבען איהרע אייגענע אויערען. זי האָט געבעטען מען זאָל איהר נאָכאַמאָל איבערלייענען דעם אַנאָנים, זי האָט צו-זאַמענגעבראָכען די הענד און איבערגע'חזר'ט.

— איצט בין איך אינגאַנצען פערלוירען, אויף אייביג פערלוירען און ווער ווייס איצט עפּיס טון אַרויסצוראַטעווען די אומגליקליכע 10 מיידלעך. צי איז שוין בכלל נישט פערהאַן קיין גערעכטיגקייט אויף דער וועלט, וועלכער זאָל זיך קענען אַקעגענ-שטעלען אַ בידערטרעכטיגער באַנדע פערברעכער?

איהר זענט טיילוויז גערעכט פרייליין, ביז איצט איז נישט פערהאַן אַזאַ כח, וועלכער זאָל די באַנדע בעקעמפען, דאָס איז דערפאַר, ווייל זיי געפינען זיך צווישן אונז, ווייל זיי ווייסען יעדן שריט אונזערען, זיי הערען יעדעס וואָרט, זיי ווייסען יע-דען פּלאַן, וואָס מיר נעהמען אונטער אַ קעגען זיי.

הער פּאָליציי-שעף, האָט ריטאַ געפרעגט, איהר קענט דאָך געוויס עפּיס טון, כדי צו ראַטעווען לעה-מאַנען.

— זעלבסטפערשטענדליך מוז מען עפּיס טון, אָבער וואָס? איך מוז זיך מודה זײַן, אַז איך ווייס גאָרנישט וואָס איך זאָל אָנהויבען. דער ענין איז געוואָרען אַזוי ערנסט, אַז מען מוז זעהר פאָרזיכטיג און קלוג טון, דאָס ערגסטע איז דאָס וואָס מיר זענען אַרומגערינגעלט מיט אַ נעץ פון שפּיאָנען, וועלכע ווייסען אַלץ אין דערזעלבער רגע ווען מיר טון עפּיס, ספּעציעל האָבען זיי מיך אויפ'ן אויג, ווייל זיי קענען מײַן שבועה וועגען דער נקמה פאַר זיי פון מײַן זײַט.

דער פּאָליציי-שעף איז שטיל געבליבען, אויך ריטאַ האָט גאָרנישט גערעדט, קאָרצעלאָ האָט זיך פערטיפט אין זײַנע מחשבות, ער האָט געטראַכט ווי אַזוי זיך צו בעמען צו אַזאַ ערנסטען ענין. פּלוצ-לונג האָט ער אויפגעהויבען דעם קאָפּ, אַזוי ווי ס'וואָלט איהם אײַנגעפאַלען עפּיס אַ גלענצענדער געדאַנק.

— יאָ, האָט ער געזאָגט, דער ענין מוז איינמאָל פאַר אַלעמאָל נעהמען אַ סוף. אָבער איך וועל מוזען אַוועקגעהן, אָדער זיי וועלען זיך ענערגיש דערצו נעהמען, אַזאַ לאַגע איז אונערטרעגליך, דאָס אין נישט מעהר אויסצוהאַלטען, דאָס מוז נעהמען אַ סוף.

ריטאַ האָט נישט געוואוסט וועגען וואָס ס'האַנ-דעלט זיך, פון פּאָליציי-שעף'ס ווערטער האָט זי גאָרנישט געקענט פערשטעהן וואָס איהם איז אײַנגעפאַלען און וואָס ער וויל אונטערנעהמען, זי האָט אָבער אַרויסגעפיהלט, אַז ס'האַנדעלט זיך, ווע-גען אַ זעהר וויכטיגען ענין און זי האָט געשוויגען.

— פרייליין ריטאַ, האָט קאָרצעלאָ געזאָגט, איהר בלײַבט ביי אונז, קיין מענש טאָר דערוויל נישט וויסען, אַז איהר זענט אַנערקענט געוואָרען פאַר אונשולדיג און אַז איהר קענט יעדע מינוט בעפרייט ווערען. איהר וועט דאָ בלײַבען אונטער דער אויפזיכט פון 2 פּאָליציי-בעאַמטע, פאַר וועלכע איך גאַראַנטיר, איהר וועט אַזוי לאַנג דאָ בלײַבען, ביז איך וועל געבען אַנדערע פעראָרדנונגען.

קאָרצעלאָ איז צוגעגאַנגען צום טעלעפאָן און בעשטעלט פאַר זיך אַ געשפּרעך מיט'ן אַרגענטי-נישען אינער'ן-מיניסטער.

— דער ענין איז אַ זעהר דרינגענדער האָט דער פּאָליציי-שעף ערקלערט און די אוידיענץ מוז אונבעדינגט פאָרקומען שוין מאָרגען.

קאָרצעלאָ האָט די אוידיענץ ביים מיניסטער בעקומען.

קאַפּיטעל 25

א מפלה נאָך א מפלה

אין לאָדז אויף וואולטשאַנסקאַ גאַס זענען גע-זעסען דריי מענשען, פערטראַכט און פערזאָרגטע, דאָס איז געווען דער ענגלענדער טשאַרל ערליי-

שרעקליכע מאמענטען פון דער רעוואלוציע

א קאַפּיטעל פון א בוך וועגען די ערשטע טעג פון דער רעוואלוציע. — דער פערפאַסער פון׳ם בוך איז געווען לענינ׳ס נאָהענטסטער פריינד און מיטארבייטער. — הפקרות און אַנאַרכיע אין די ערשטע צייטען נאָך דער אקטאָבער-רעוואלוציע

(המשך).

פון די ווייטערדיגע רייד איז קלאָר געוואָרען אַז די מאַטראָזען-אַנאַרכיסטען האָבען בעשלאָסען אויף זייער אייגענער אחריות, צו אַרעסטירען אויף די גאַסען יעדען, וועמען עס וועט זיי נישט געפעלען, דורכפיהרען אונטערזוכונגען אין די הייזער, און בעהמען אויסלייז-געלד. די דריי אַרעסטירטע אָפיצירען האַלטען זיי אין אַ נאַסען און קאַלטען קעלער, וואו זיי זענען שוין באַלד פערגליווערט פון קעלט און, אַז זיי האָבען בעשלאָסען נאָך די נאַכט צו דערשיסען זיי נאָר דערפאַר ווייל זיי זענען אָפיצירען.

באָנטש-ברויעוויטש האָט שוין פריהער געוואוסט וועגען די שטימונגען צווישען די דאָזיגע מאַטראָזען-„אַנאַרכיסטען" און וואָס פאַר אַ געפאַהר זיי שטעלען מיט זיך פאָר. ער האָט דעריבער בעשלאָסען אַז וואָס גיכער מען וועט מאַכען אַ סוף מיט די צופאַלענע טיילען פון די מאַטראָזען, אַלץ בעסער וועט עס זיין פאַר דער רעוואָלוציע.

דאָס וואָס די מאַטראָזען הויבען שוין אָן צו אַרעסטירען מענשען אויף אייגענער אחריות און אַרויסטראָגען געגען זיי אורטיילען, — האָט לעניבען געוואַלדיג אויפגערעגט און בעאומרוהיגט.

הייבט קענען זיי אַרעסטירען „קאָנטר-רעוואָלוציאָנערען", און מאָרגען — רעוואָלוציאָנערען.

און ער האָט אָפּגעגעבען אַ בעפעהל אָנצונעמען אַלע מיטלען צו ליקווידירען די אַנאַרכיע אַזוי גיך, ווי מעגליך.

אָבער דורכפיהרען דעם בעפעהל איז געווען נישט אַזוי גרינג: די גרעסטע טייל סאָלדאַטען און מאַטראָזען פון פעטראָגראַדער גאַרניזאָן האָבען געהאַלטען אין איין שיכור׳ן; די שטימונג איז געווען אַ „געהויבענע" און אָנגעשטרענגטע. יעדער נישט בעדעכענטער שריט האָט געקענט ווירקען ווי אַ שוועבעלע אין אַ פעסעל פולווער. אָבער די לאַגע איז געווען אַזאַ, אַז מען האָט געמוזט האַנדלען שנעל און ענטשלאָסען.

און בעמענדיג מיט זיך אַ פּאָר פון די אַרבייטער קאָמיסאַרען, איז באָנטש-ברויעוויטש גלייך אַוועקגעפאָהרען אין דער קאַזאַרמע פון די צווייטע גוואַרדיע-מאַטראָזען.

דער מאַטראָז, וואָס האָט זיי אָנגעזאָגט וועגען די אומאָרדונגען אין דעם גאַנצען ווענ געוועזען דער בערוהיגט און האָט געבעטען, מען זאָל איהם נישט אַרויסגעבען, ווייל „זיי זענען אַזעלכע האַלד-שניידער, אַז זיי וועלען מיט דיר מאַכען אַ סוף איינס און צוויי".

בישט דערפאָהרענדיג צום קאַזאַרמע, איז ער אַרויסגעשפרונגען פון אויטאָמאָביל און איז פערשוואונדען.

די ידיעה, אַז עס זענען געקומען „קאָמיסאַרען פון סמאָלני" האָט זיך שנעל פערשפרייט איבערן קאַזאַרמע, און דער מיטינג-זאַל איז גלייך פול געוואָרען מיט מאַטראָזען, בעהאָנגענע מיט רעוואָלווערען, באָמבעס און קוילען-טאַשען, ווי זיי וואָלטען זיך געקליבען נישט אויף אַ מיטינג, נאָר אין שלאַכט אַריין. די גרעסטע טייל פערזאַמעלטע זענען געווען אונטערן גלעזעל. בלויז דער מאַטראָזען-קאָמיטעט און איהר פּאָרזיצער — דער מאַטראָז זשעלעזיאַקאָוו, מיט וועלכען באָנטש-ברויעוויטש איז שוין פון פריהער בעקאַנט געווען, זענען געווען מעהר אָדער ווייניגער, ניכטער. צוזאַמענגערעדענדיג זיך מיט דעם פאָרזיצער פון קאָמיטעט, האָט באָנטש ברויעוויטש געהייסען עפענען די פערזאַמלונג.

זשעלעזניאַקאָוו האָט אַ קאָמאַנדעווע געטאָן:

פערגעהמען ערטער! אויפהערען רעדען!

ווען דער עולם האָט זיך אַביסעל בערוהיגט, האָט באָנטש-ברויעוויטש געמאָלדען, אַז אויף לענינ׳ס בעפעהל איז ער געקומען אויספאָרשען, צי איז טאַקע אמת, אַז מאַטראָזען האָבען אַרעסטירט דריי אָפיצירען, האַלטען זיי אין שרעקליכע בעדינגונגען אין קלייבען זיך דערשיסען זיי. אויסצופאָרשען דעם ענין וועט בעשטימט אַ קאָמיסיע, אין וועלכער עס געהען אויך אַריין די מיטגלידער פון מאַטראָזען-קאָמיטעט.

לענינ׳ס נאָמען האָט געמאַכט אַן׳איינדרוק אויף די מאַטראָזען. מעהר פון אַלץ האָט זיי געוואונדערט: „פון וואַנען וויים ער דאָס אַלץ, — אפילו דאָס, וואָס ביי אונז טוט זיך"...

— ווי הייסען די דריי אַרעסטירטע? — האָט באָנטש-ברויעוויטש זיך געווענדעט צום פאָרזיצער פון מאַטראָזען-קאָמיטעט.

— מאַסלעניקאָוו, וואָלק און קאָוערין — האָט זשעלעזניקאָוו ווי נישט גערן געענטפערט.

— אַריינפיהרען מאַסלעניקאָוו'ן!

פון צווישען די קאָמיטעטשיקעס האָט זיך אויפגעהויבען אַ בידער-יונגער, פעסט געבויטער מאַטראָז און איז מיט שנעלע טריט אַוועק ברענגען דעם אַרעסטירטען.

איבער׳ן זאַל איז אַדורך דער ערשטער מורמעל פון אומצופרידענקייט:

קאָמאַנדעווע דאָ. אַ גאַנצער קאַפּיטאַן...

אין עטליכע מינוט אַרום איז צום טיש צוגעגאַנגען אַ יונגער אָפיציר, קוים אָפּכאַפּענדיג דעם אָטעם און כאַפּענדיג זיך אַלע ווייל פאַר׳ן האַרצען.

באָנטש-ברויעוויטש האָט איהם געבעטען זיצען און געפרעגט:

— ווי רופט מען אייך?

דער אָפיציר האָט געקוקט מיט שולדיגע אויגען, געשמייכעלט, געוויזען מיט די הענד, אַז ער קען דעם אָטעם נישט כאַפּען און, סוף כל סוף, מיט גרויסע מאַטערניש אויסגעשטאַמעלט:

— מ-מ-ר מאַס-לי-ניקאָוו... שווער צו רעדען... שטאַרק געלאָפען...

— פאַרוואָס געלאָפען? פון וואַנען געלאָפען?

— איהר פערשטעהט, אַ גאַנצען טאָג געזעסען אין קעלט און פייכטקייט... גאַרנישט געגעסען... אָבגעשוואַכט געוואָרען... און דאָ הייסט מען מיר לויפען... אָנגעשטעלט דעם רעוואָלווער צו מיין רוקען און זאָגט: לויף, אַז נישט שיס איך...

באָנטש-ברויעוויטש האָט שטרענג אַ קוק געטון אויפ׳ן קורצען מאַטראָז.

— געאיילט זיך אויספיהרען אייער בעפעהל!

— האָט ער כלומרשט טאַמעוואַטע געענטפערט.

אין זאַל האָט זיך דערהערט אַ געלעכטער. חברה מאַטראָזען איז קענטיג געפעלען, וואָס זייער חבר מאַכט חוזק פון דעם יאָלד פון סמאָלני.

באָנטש-ברויעוויטש איז צוגעטראָטען אויס-צופרעגען דעם אַרעסטירטען אָפּיציר.

דער אָפּיציר מאַסלעניקאָוו האָט דערצעהלט, אַז ער געקומען קיין פעטראָגראַד זעהען זיך מיט זיין פאָטער. קיין בעקאַנטע האָט ער דאָ נישט, און אַרעסטירט געוואָרען איז ער געהענדיג אין גאַס, פאַרוואָס, וויים ער נישט.

אויף אַלע פראַגען האָט ער געגעבען געטרייע ענטפערס. חושד זיין איהם אין קאָנטר-רעוואָלוציע איז נישט געווען קיין גרונד. איין זאַך נאָר האָט אַרויסגערופען אַ שטיקעל חשד: אין דעם העפט, וואָס די מאַטראָזען האָבען ביי איהם געפונען, זענען געווען קאָפּיעס פון בריף, אין וועלכע מאַסלעניקאָוו האָט געשריבען צו בעקאַנטע וועגען דער צופאַלונג פון פראָנט, וועגען דעם, אַז די סאָלדאַטען צולויפען זיך און, אַז אין דעם זענען שולדיג די באָלשעוויקעס און די יודען, וואָס האָבען זיך פערקויפט צו ווילהעלמ׳ען און זיינע אַגענטען.

אויף דער פראַגע, פאַרוואָס ער האָט אַזוינס געשריבען, האָט ער, בלייך ווערענדיג, געענטפערט, אַז אַזוי האָבען אַלע פריהער גערעדט, נאָר איצט זעהט ער, אַז ער האָט אַ טעות געהאַט.

— אַריינברענגען דעם אָפּיציר וואָלק! — האָט באָנטש-ברויעוויטש בעפוילען.

— יאָ, קאַפּיטאַן! — האָט דער קורצער מאַטראָז פלומרשט ערענסט געענטפערט אויפ׳ן מאַטראָזישען שטייגער, אַרויסרופענדיג אַ הירושעריי צווישען די מאַטראָזען.

(ווייטער מאָרגען)

ד. וואלין.

ביל וועגען רעגיסטרירן „פרעמדע" אין קאנאדע

איז אבגעלעגט געווארען ביז דער קומענדער סעסיע פון קאנגרעס

א ט א וו א (י.ט.א.) דער ביל צו רעגיסטרירען אלע „פרעמדע" אין קאַנאַדע, וואָס איז בעטראַכט געוואָרען אויף די לעצטע זיצונגען פון סענאַט, איז אָבגעלעגט געוואָרען, ווייל איינינע סענאַטאָרען האָבען געפאָדערט צו עפענען אַ דיסקוסיע. עס איז מעגליך, אַז די פראַגע וועגען רעגיסטרירען די „פרעמדע" וועט נישט פריהער אויפגענומען ווערען ווידער אין סענאַט, ווי נאָך אַ יאָהר צייט.

דער ביל זעהט פאָר, אַז אַלע „פרעמדע" אין קאַנאַדע איבער 16 יאָהר אַלט, זאָלען מוזען רעגיסטרירט ווערען און עס זאָל זיי אַרויסגעגעבען ווערען אַ סערטיפיקאַט, וואָס זאָל טראָגען די אונטערשריפט און די פאָטאָגראַפיע פון דעם רעגיסטרירטען.

—=[][]=—

אויפנאמע לכבוד די אקספארדער סטודענטען אין א"י

דר. ארלאזאראוו שוין איבערגענומען זיין אמט

ירושלים, (י.ט.א.) אין ווייקליף האָל איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַן׳אויפנאַהמע פאַר דער סטודענטען-עקסקורס׳ע פון טעאָלאָגישען פאַקולטעט אין אָקספאָרד, וואָס איז צוליב שטודיען · צוועקען אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל, אין נאָמען פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ האָט בעגריסט די אָקספאָרדער סטודענטען קאַלאָנעל קיש. אין דער אויפנאַהמע האָט זיך אויך בעטייליגט דר. אַרלאָזאָראָוו און ה׳ בערגסאָן.

דר. אַרלאָזאָראָוו האָט שוין איבערגענומען זיין אמט אין דער ארץ-ישראל · עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ.

קאנפערענץ פון דער אינטערנא-ציאנאלער סטודענטן-פעדעראציע

בודאפעשט, (י. ט. א.) אין סינאַיאַ איז אונטער׳ן עהרען-פאָרזיץ פון קעניג קאַראָל געעפענט געוואָרען די 10-טע קאָנפערענץ פון דער אינטערנאַציאָנאַלער סטודענטען-פעדעראַציע (צ.א.ע.) צו וועלכער עס געהערען 74 סטודענטען-פערבאַנדען, וואָס צעהלען העכער אַ מיליאָן מיטגלידער. קיין יודישע דעלעגאַציע איז נישטאָ אויף דער קאָנפערענץ, ווייל די דעלעגאַציעס זענען געבויט אויפ׳ן טעריטאָריאַלען יסוד, פיל יודען בעטייליגען זיך אָבער אין פערשידענע לאַנד-דעלעגאַציעס. די 9-טע קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען אין 1929 אין בודאַפעשט, האָט שאַרף געטאַדעלט דעם אַנטי-סעמיטיזם אויף די הויכשולען. עס איז נאָך נישט בעוואוסט, צי וועט די יודען-פראַגע בעריהרט ווערען בעת דער איצטיגער קאָנפערענץ, וואָס עס וואָלט געשפּעלט אין פערלגענהייט די גאַנץ צאָהלרייכע רומענישע דעלעגאַציע.

—=):O:(=—

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע מאָרפאַלען צו יעדער צייט בייטאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

קרבנות פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינאלישער ראמאן

(19

דער אַלטער פּראָפעסאָר האָט אַ ציה געטון מיט די פּלייצעס, און אויפגעהויבען די הענד צום הימעל.

— ער וויל זיך נישט לערנען? — האָט איבערגעפרעגט דער געהיים-אַגענט, וואַרפענדיג אַ פליבקען בליק אויפ׳ן רוס.

מעליקאָוו איז געזעסען אין דער פריהערדיגער פערגליווערטער פּאָזע, אָבער שנעל׳ן האָט זיך אויסגעווידען, אַז ער הערט זיך אויפמערקזאַם צו צום געשפּרעך.

— יאָ, יאָ, סיניאָר! און דאָס מאַכט מיך אויסער זיך... איך זאָג איהם, אַז ער פטר׳ט אַוועק גאָטס גאָב, און אַז ער האָט נישט קיין רעכט אַזוי צו האַנדלען... איך זאָג איהם, אַז קונסט איז אייפערזיכטיג, און זי פאָדערט, אַז מ׳זאָל זיך איהר אָפּגעבען בלב ובנפש, אַז די גאַנצע ליבשאַפט זאָל מען איהר איבערגעבען און נישט טיילען זיך מיט קיינעם. און — ער האָרכט זיך נישט...

— הם!.. אָבער, וואָס פאַר אַ ראָליע האָט אין דעם געשפּילט די לעדי ראָלסאָן? — האָט שנעל טרוקען אַ פרעג געטון, דערמאָהנענדיג זיך אין די בריף.

פּראָפעסאָר קאַטשיאַלאַ האָט נישט געענטפערט, און מיט פערדאַכט אַ קוק געטון אויף מעליקאָוו׳ן.

ביז איצט האָט ער גערעדט מיט אַן׳אַבסאָלוטער אויפריכטיגקייט, אָבער איצט האָט ער זיך פלוצים פערשעהמט, און איז געוואָרען אומענטשלאָסען.

— דאָס איז זעהר, זעהר קאָמפּליצירט. — האָט ער פאַמעליך אַ זאָג געטון — זיי זענען געווען באַהענטע קרובים, און לאַנגע יאָהרען האָבען זיי זיך נישט געזעהן... ער האָט געמיינט, אַז זי איז אומגעקומען, און פּלוצים האָט ער זי געטראָפען דאָ אין לאָנדאָן, אַלס פרוי פון סער ראָבערט ראָלסאָן.

— ווען האָט ער זיך דערוואוסט וועגען דעם?.. אידער ער האָט זיך אַריינגעצויגען וואוינען צו אייך, אָדער פריהער?

— ניין, נישט פריהער... ערשט ביי אונז... ווען ער איז שוין געווען געקומען צו זיך!.. איך בין געווען גלייכצייטיג אי זעהר צופרידען, אי איך האָב געהאַט פערדרוס... צופרידען בין איך געווען דערפון, וואָס די פרוי, וועלכע ער האָט ליב, לעבט, און אומצופרידען...

— דערציילט ווייטער, סער, מיט וואָס זענט איהר געווען אומצופרידען?

— דאָס איז זעהר שווער צו דערקלערען. — האָט קאַטשיאַלאַ אַרויסגעמורמעלט, וואַרפענדיג אַ תחנונים׳דיג בליק אויף מעליקאָווען.

— סער ראָבערט האָט געוואוסט וועגען זייער קרובשאַפט?

דער אַלטער האָט אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ אויף נישט.

— אייער יונגער פריינד פלעגט אַריינקומען צו דער לעדי ראָלסאָן אין דער וואוינונג?

— דאָס פלעגט ער טון געגען מיין ווילען. — האָט ער אַרויסגעשעפּטשעט מיט פערביטערונג.

— און זיי האָבען געגעדייט אַן׳אַטענטאַט? האָבען זיי געהאַט שותפים? פאַרוואָס האָבען זיי, אַלס זייער שטאַב אויסגעקליבען אייער וואוינונג?

— איך וויים נישט...

דער צוטומעלטער ענטפער פון קאַטשיאַלאָן איז איבערגעשלאָגען געוואָרען פון מעליקאָווען, וועלכער איז אויפגעשפרונגען פון שטול:

— גענוג! — האָט ער אויסגערופען — דער מאַעסטראָ זאָגט דעם אמת! ער ווייסט טאַקע גאָר נישט! קיין שום אַטענטאַט-פּלענער זענען נישט געמאַכט געוואָרען. ווי דער רוב רוסען אויף דער עמיגראַציע, האָבען מיר געוואַרט, האָבען מיר געהאָפט, אַז אַ צופאַל וועט אונז העלפען און געבען אונז די מעגליכקייט צו ראַטעווען אונזער אָרעם פאָטערלאַנד... און חוץ דעם האָבען מיר זיך ליב געהאַט.. איך שווער אייך אָבער, אַז אין דער דאָזיגער ליבע זענען נישט געווען קיין מאָמענטען פון אומ׳כבוד, נישט פאַר איהר, נישט פאַר מיר און נישט פאַר׳ן אַלטען, וואָס איז געווען איהר מאַן!..

— צי האָט ער געזאָגט דעם אמת?

שנעל האָט אויסגעצייכענט געקאַנט די נאַטור פון מענשען, און דערביי האָט ער שטאַרק געצווייפעלט אין זיין לעצטער פערזיכערונג:

צו גרויס איז דאָך געווען דער אונטערשיד צווישען דעם שיינעם יונגענמאַן, און דעם אַלטען שטייפען סער ראָבערט ראָלסאָן...

די דאָזיגע פראַגע האָט איהם אָבער אינטערעסירט אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל פון איהר פערענטפערונג האָט זיך געווענדעט די אויפלייזונג פון׳ם פערברעכען.

— האָט איהר הייגט נישט אָפּגעוואַרט דאָס אָנקומען פון דער לעדי ראָלסאָן?

— זעלבסטפערשטענדליך, נישט. ווי-אַזוי, האָב איך זי געקאָנט דערוואַרטען?.. צוויי וואָכען האָב איך זי נישט געזעהן, ווייל איך האָב געמוזט אַוועקפאָהרען קיין בירמינגהאם.

— וועגען מיינע ענינים! — האָט זיך קאַטשיאַלאַ אַריינגעמישט — ס׳איז אין דעם גאָר קיין סוד נישטאָ.

— איך האָב איהר נישט מיטגעטיילט וועגען מיין אַוועקפאָהרען — איהר האָט עס בעדאַרפט צו ווייסען, אויב ס׳איז אמת, אַז אין אייערע הענד געפינען זיך מיינע בריף. — האָט באָריס מעליקאָוו פאָרגעזעצט — איך ווייס נישט, צו-וואָס זי איז היינט געקומען אַהער צו!

— זי איז געקומען אַהער צוליב דעם, ווייל זי האָט אייך געוואָלט איבערגעבען אַ ווידער וויכטיגע דאָקומענטען, וואָס זי האָט אַרויס געקריגען איבערפיהר פון איהר מאַנס אייזערנער קאַסע. — האָט שנעל שאַרף ערקלערט.

— איך האָב עס נישט געוואוסט.

— אַנ׳אַנדערער האָט עס אָבער יאָ געוואוסט: די פּאַפּירען האָבען זיך געפונען אינם האַנדבייטעל, וועלכען עס האָט אַוועקגעריבט איהר מערדער. שפּעטער איז דאָס בייטעל געפונען געוואָרען אויס געלערט... צי קאָנט איהר עפּעס אַ מאַן, אָדער אַ פרוי, וועלכע האָבען געקאָנט וויסען אָדער זיך אָנשטויסען, אַז די דאָקומענטען, וועגען וועלכע איך רעד, געפינען זיך אין די הענד פון לעדי ראָלסאָן?

— צווישען אונז?... קיינער נישט. חוץ מזה, האָבען אַלע אונזעריגע זי ליב געהאַט און געאַכטעט... קיינער וואָלט נישט געהאַט די חוצפה צו ריהרען אַ האָר פון איהר קאָפּ... אָבער — לאָמיר נאָר אַ קלערען־טון... די דאָקומענטען האָבען געהערט איהר מאַן...

(פאָרטזעצונג קומט.)

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
דער גרעסטער פילם פון דער וועלט
„ATLANTIC"
אין די הויפט-ראָלען:
Madeline Carroll i John Lagden
דער פילם איז געשאפען אויפ'ן גרונד פון אמת'ע פאסירונגען. די קאטאסטראָפע פון ים-ריז איז א גרויסע קלאנג-פילם רעוואָלאציע און ס'איז אין איהם פערהאן די מורא פאר שרעק און טויט.

נעכסטער פראָגראם:
דאס מערדעל פון מאנטפארנאס
אָנהויב אין געוו. טעג 5 נאָכמ. שבת, זונטאָג 3 נאָכמיטאָג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

א גרויס געוועלב
מיט טעכנישע אָרטיקלען גוט איינגעפיהרט און רעקלאמירט אין צענטרום שטאָט אין א בעלעבטער מוחרישער געגענד צוליב אבריזע ביליג איבערצוגעבן.
אָפערטען אונטער „999" אין אדמיניסטראָציע.

זינגער!
קנאבען מיט גוטע שטימען ווערען געזוכט אויף די ימים-נוראים אין זאל פילהארמאָניע דורך דעם דיריגענט ה' מ. צעסוואָן. זיך מעלדען קילינסקי גאָס 19, וו. 25. טעגליך פון 6 אָוונד.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערצייגט, אַז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראָבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

פידל און מאנדאלין-רעקציעס
נייעסטע מעטאָדע ביליגע פרייזען
גלובנא 33, וו. 11, פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואסער-קאַן און עס פעלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט פון ברענונג און שמערצליך. ספעציעל גומענע האַל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראָפעסאָר דאָקטאָר בראכורעטהינג בעזאָנדערס זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לאַמונגען מיט הייל-גארטלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אינלעגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאַנגט פון 9 ביז 1 בײַטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

ארטאָפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראָפעסאָרען: פראָפ. ד"ר בארגניש, פראָפ. דר. י. מאַרישלער, פראָפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן טערויבערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכע דאנקבארקייט דעם ה' דירעקטאָר י. ראפאפאָרט, ארטאפעד, וואויגהאַפט אין לאָדז וואָלטשאנסקא 10, פאר אפרעטהעלען מיך פון מיין צוליב שווערע רופטור-קראנקהייטען. דער פערלעגטער באנדאזש פון זיין מעטאָדע פערהיט מיך איצט פון רופטור-ווערהאנגען. דער ה' דירעקטאָר האָט נישט אָפגעלאָזט זיינע הענד אפילו דאמאלס, ווען אלע האָבען שוין געצווייפעלט אין מיין לעבען און פאר די דאזיגע איבערגעגעבענהייט דאנק איך איהם הארציג.
Boruch Mallerman.

די לייטונג פון בעוואוסטען ארטאדאקסישען לעהר-אנשטאלט
„תורה ודת" פלאץ וואלנאשטשי 6
מאכט בעקאנט, דאס ס'ווערען אנגענומען תלמידים פון 5 ביז 13 יאָהר. עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו ס'ווערט געלייגט גרויס שכל אויף די ערציהונג און דורך ארץ'דיגע אויספיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד ברויך צו וויסען,
קינדער פון 4—8 יאָהר ווערען געבראכט און אהיים-געפיהרט דורך א ספעציעלען וואגען. —איינשרייבונגען ווערען אנגענומען טעגליך פון 8—11 פריה און פון 2—5 נאכם.

אָב'ארט אויף א ווערקשטעל
פון וואָס פאַר ברענזשע ס'זאָל נישט זיין, איז אָבצוגעבען. צו ערפאהרען ביי זנאמיראווסקי, אלעקסאנדריסקא 13.

ZAGUBIONO
Rejestracyjny numer roweru wyd. mag. m. Łòdzi za № 4272 na imię Joachima Sztajnberga, Łask. znalazca proszony o zwrot do Sztajnberga, ul. Rzgowska 3

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 1—3 נאָכמיטאָג און פון 6 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג פון 9 ביז 12 בײַטאָג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 72—134
נעמט אָן פון 3—4 נאכמ. און פון 7—9 אָוונד.

ס'ווערט געבראכט א
האנד-שפולערין
צו סוויטערס, ווי אויך פאָדערענטשנע.
צמענטארנע 3, וו. 11.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויסזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאכאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

ווערקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, בארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ-פרייזען
נעמט אָן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערוועו-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 1—11½
ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7
צאהן-מגדהיילונג, בעלייכטונגען, קאראָנען, מאַסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאָפּ (פארך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאַמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג
וויזיטען איין שטאט.

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען-, נאָז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—7

LEKARZ-DENTYSTA
Żytnicka-Kahanowa
powróciła
11 Listopada 9 (Konstantynowska)
telefon 133-53

Dr. med.
I. Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר הארץ
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17 צעגעלניאנא
Telefon 174-15 טעלעפאָן

LEK. DENT.
SZPERLING
ZAWADZKA 1, tel. 143-06
POWRÓCIŁ

Dr. M. Lerner
קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
זאכאדניא 64, טעל. 113-09
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 4379

ד"ר ראבינזאָן
פאדעמביע
גראנד-פעבסיאנאט
נעהמט אָן א גאנצען טאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט
צוריקגעקעהרט
טראַגוטא 12, טעל. 175-10.
נעהמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוו. 4157

DR. MED.
Jerzy SUDYA
ספעציאל-ארצט פאר אקושער- און פרויען-קראנקהייטען
ZIELONA 30 זשעלאָנא
טעלעפאָן 115-27
נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

DR. MED.
Józef Imich
ספעציאליסט פון אוירען. נאָז. האלז און קעהל-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאנויושקי 1, טעלעפאָן 97-209.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכמ.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאָג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאָז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

Dr. med.
J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראצאווניע פון וועמליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: תקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען צו הויז; אויף דער פראָווינץ 6—6 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען אין דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אָפען גאנצען טאָג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . . 4 .
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . . 8 .
פאר א מילימעטער-שורה: . . . 50 פרעצ. טייערער. אויסל. 100 פרעצ. טייערער. טעלעפאָנען—10 גר. א וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.